

COLLECTIO II.

FLORES SIMPLICES,

COROLLÆ UNIPETALÆ, INVOLUTÆ,
FIGURATÆ, DIFFORMES.

Stamina duo, aut quatuor, Stilus unus.

FASCICULUS PRIMUS.

GERMINA QUATUOR NUDA.

*Didynamice Linnæi, verticillatæ Boerhavi,
labiatæ Tournefortii.*

Præter Lycopum, omnes nostræ exhibent quatuor stamina; quorum duo longiora. In omnibus calyx unifolius: semina quatuor nuda in fundo fovens. Corollæ unipetalæ, ex cylindrico tubo difformiter terminatæ; pars superior limbi, dicitur galea: laterales alæ; inferior

G

barba. Stilus bifurcatus. Folia opposita. Caulis sæpe quadratus. Flores circa caulem plerumque ad nodos verticillatim dispositi. Plurimæ aromaticæ, oleosæ; aliquæ foetidæ: paucae inertes.

Corollæ parum diffformes, Stamina duo.

1. *Lycopus alboroseus.*

Caulis ramosus, bipedalis: Ramis foliosis, & floriferis. Folia inferiora, laciniata, sinuata: intermedia sinuata: superiora dentata; dentibus magnis, acumine terminatis. Florum verticilli densissimi, numerosi, axilares. Calycis dentes quinque longi, aristati, hirsuti uno longiore. Corolla parva, alba, laciniis subæqualibus: Galea emarginata latiore; barba trifida; segmentis rotundis, pulcre maculis rubris picta: Tubus brevis. Stamina corolla longiora. Semina retusa.

Lycopus Europæus L. Florens Julio in aquosis, Grodnensis juxta Niemen communis, perennis.

Obs. Hæc species singulariter foliatione variabilis; modo folia basi pinnata, reliqua parte laciniata; modo integra, vix dentata; modo

sinuata: plerumque sessilia; passim subpetiolata
hirsuta sunt aut fere glabra. Nostra plerumque
exhibet folia marginibus breviter hirsuta.

Stamina quatuor.

MENTHÆ LINNÆI.

Corollæ subæquales, quadrifidæ: lacinia latiore
emarginata. Filamenta distantia, recta. Flores
parvi, dense congesti.

2. *Mentha spicata.*

Caulis bipedalis, erectus, ramosus. Folia oblongo
lanceolata, serrata, sessilia, subtus tomentosa.
Flores spicati; spicis cylindricis. Stamina co-
rollâ duplo longiora. Corollæ subcæruleæ sæ-
pe segmentis intus violaceis.

Mentha Sylvestris L. Florens in aquosis prope
Grodnam Augusto: perennis, passim invenitur
flore albo.

3. *Mentha capitata.*

Caulis cubitalis, erectus, ramosus. Folia ovata,
serrata, petiolata, subtus nervosa, lanuginosa,
obscura superne plerumque glabra. Verticilli
in summitate ramorum pauci; terminante ma-
ximo globoso. Corolla dilute purpurea stami-
na corolla longiora.

Mentha aquatica L. communis in aquosis prope Grodnam Łososna, & alibi. Florens Augusto perennis. Sæpe in axillis inferioribus flores racemosi, pedicellis distinctis.

Variat caule simplici & ramosissimo caule, & foliis coloratis, rubescentibus.

4. *Mentha verticillata.*

Caulis pedalis, procumbens, ramosissimus, hirsutus. Folia ovato lanceolata, hirsuta, dentata, serrata verticilli foliis breviores, densi, hirsuti. Corollæ subceruleæ, stamina in flore latentia.

Mentha arvensis L. communis in arvis prope Grodnam, florens Augusto perennis.

Corolla brevis.

5. *Trixago punctata.*

Caulis debilis, vix pedalis, ramosus, hirsutus. Folia cordata, obtusa, crenata, vix hirta verticilli sexflori; calyces hirti, sessiles: segmentis fere æqualibus, mucronatis. Corolla carnea, vix labiata, calyce vix longior: galea integerrima, barba trifida: intermedio segmento latiore, integerrimo, purpurascens, punctato.

Stachys arvensis L. sat frequens prope Grodnam.

Corollæ bilabiatae Galea emarginata, ant bifida.

Spicæ bracteatae.

6. *Origanum purpurascens.*

Caulis ramosus, bipedalis, teres, rubescens, villosus. Folia integerrima, villosa, ovata. Spicæ subrotundæ, paniculatæ, conglomeratæ: intermixtis bracteis rubescentibus, ovatis, calycibus longioribus. Corollæ carneæ, tubus brevis, galea erecta, barba trifida. Segmento intermedio integro angusto, paulo longiore, omnibus subrotundis. Faux calycis villis clausa. Stamina corollâ longiora.

Origanum vulgare L. variat flore albo, spicis subrotundis aut quadratis. Florens Julio communis in omnibus Sylvis prope Grodnam perennis. Aromatica acris.

Calyces villis clausi.

7. *Thymus repens.*

Caules procumbentes, ramosi, sublignosi vix palmares. Folia petiolata, ovata, obtusa, integra basi ciliata pedunculi uniflori. Verticilli approximati, capitati, terminantes. Corollæ rubræ, galea subconvexa, integra aut emarginata; barba vix brevior galea trifida, omnibus se-

gumentis integris, subæqualibus. Stamina corollâ paulo longiora. Faux calycis bilabiati villis clausa.

Thymus serpilum L. communis in pascuis & juxta vias prope Grodnam: Florens Majo, perennis. Aromatica subacida, oleosa, acris.

Sequentes inveniuntur varietates in arvis Grodnenſibus: 1. *Thymus major* Caulibus pedali-
bus, foliis majoribus, ramis erectis. 2. *Thymus minor* corollis albis. 3. *Thymus minor* corollis carneis. 4. *Thymus* foliis rubescentibus. Non semper folia sunt basi ciliata.

8. *Acinos clinopodijfacie.*

Caules vix ramosi, rigidi, palmares & pedales, erecti, aut basi procumbentes. Folia brevi petiolata, ovato acuminata, denticulata, serratulis raris, sæpe vix apparentibus. Foliola minoraxilaria. Verticilli sex, septem octoflori ab imo ad summum dispersi. Pedunculi uniflori; calyx ventricosus, bilabiatus, hirsutus, striatus: labio uno bidentato, altero trifido; dente intermedio latiore. Corolla parva, cærulea; labium inferius maculis albis pictum; segmento intermedio emarginato, latiore.

Thymus Acinos L. communis in arvis prope Grodnam. Florens Junio.

*Bractææ Setaceæ.*9. *Clinopodium organifacie.*

Caulis bipedalis, erectus, villosus. Folia ovato elongata, raris dentibus serrata, villosa, albescencia. Verticilli globosi, multiflori usque ad quadraginta, hirsuti; extremo caulem terminante: setæ ad originem cujusque pedunculi, multiflori. Calyx bilabiatus hirsutus; dentibus duobus longioribus. Tubus corollæ rubræ longus; faux villis albis ornata; galea brevis, fornicata, emarginata. Barba trifida, segmento intermedio, emarginato.

Florens a Julio ad Augustum. Communis in Sylvis prope Grodnam, perennis. Aromatica est clinopodium vulgare Linnæi.

*Corolla maxima.*10. *Melittis melissæfolio.*

Caulis pedalis, erectus, raro ramosus: ramis foliaceis ex axillis foliorum inferiorum. Folia ovato rotunda, crenata; crenulis villosis: superiora ovato acuminata; Omnia basi integerrima. Flores pedunculati, quatuor, quinque, aut sex ex axillis foliorum intermediorum uno versu subnutantes: parte supera caulis, foliis tantum ornata; Calyx campanulatus amplus, bilabia-

tus; tubus corollæ amplius: galea plana, profunde emarginata; alæ undulatæ dissectæ, barba ampla, cordata; lateribus dissectis, undulatis. Cæterum corolla ex maximis labio superiore, & tubo carnei coloris, barba rubro liiacea. Antheræ cruciatæ.

Melittis melissophyllum L. communis in omnibus Sylvis, prope Grodnam. Florens Majo, perennis. Odor lævis, non ingratus.

Antheræ cruciatæ.

II. *Glechoma repens* var. *major*.

Caulis sterilis, procumbens, per intervalla radículas emittens: Floridus, erectus, simplex, pedalis. Folia longe petiolata reniformia, crenata, rugosa. Verticilli ex quatuor aut octo floribus brevi pedunculatis. Corolla galea revoluta, bifida: barba tripartita, segmento intermedio lato emarginato. Stamina brevissima in tubo corollæ latentia antherarum singulum par in formam crucis connivens. *Glechoma hederacea* L. florens Aprili, communis in Sylvis prope Grodnam, perennis.

Glechoma repens var. *minor*. Frequentius prope Grodnam: vix palmaris, minus reptans; folia colorata, minora.

*Barba crenata.*12. *Cataria tomentosa.*

Caulis erectus, ramosus, bipedalis. Folia petiolata, cordata, acuminata, acute serrata, incana, tomentosa, amara, aromatica rami axilares parvis foliis inferius vestiti, verticillis florum spicatis terminati. Stipulæ angustæ, setaceæ flores pedunculati: Corollæ subcarnei coloris, galea erecta, cordata: Barba maculis rubris notata crenata: Faux margine reflexo. Stamina approxinata.

Nepeta cataria L. communis prope Grodnam florens Julio perennis.

*Tubus corollæ inflatus.*13. *Dracocephalum angustifolium.*

Caulis pedalis, & cubitalis. Folia subsessilia, angusta, lanceolata, nervosa, integerrima, contracta rami foliosi, axilares; foliis linearibus. Spica compacta terminans caulem. Corollæ saturato cæruleæ, unciales, tubo albo, supra tubum inflatæ; galea fornicata emarginata: Barba punctis nigrescentibus maculata, emarginata, crenata: alæ ovatæ; bractææ ovato lanceolatæ.

Dracocephalum ruschiana L. communis prope

Grodnam in omnibus Sylvis juxta Niemen florens Junio perennis.

Dracocephalum angustifolia var. foliis linearibus.

Caulis semipedalis saturate violaceus, tenuior.

Folia breviora; Caulina vix unius lineæ lata; minora seu ramorum axilarium setacea spica terminalis: Calyces saturate violacei, & bractææ similis coloris. Corollæ paulo minores, violaceæ.

Etiam communis in marginibus Sylvarum florens Junio, perennis. In plurimis speciminibus spica non est compacta, sed verticilli inferiores ab alijs quatuor linearum remoti.

14. *Moldavica suaveolens.*

Caulis pedalis, a basi ramosus. Folia petiolata, ovato lanceolata, seu lingulata, ferrata: Serratulis magnis. Bractææ quatuor sub quoque verticillo, lanceolatae, ferratae; ferratulæ longæ pilis spinosis, terminatae verticilli axilares, remoti, sex flori. Flores pedunculati. Calyces bilabiati. Corollæ tubus angustus, vix calyce longior infra labia inflatus; galea fornicata, emarginata; alæ breves; barba pendula, emarginata, lateribus incis. Corolla alba extus subvillosa.

Obs: Præter bractæas, sunt folia floralia caulinis similia; sed tres, aut quatuor ferraturæ

observantur sicut in bracteis seta spinosa armatæ.

Florens Augusto prope Grodnam juxta Niemen in marginibus Sylvarum. Est Dracocephalum moldavica Linnæi:

Stamina ad latera inflexa.

15. *Stachys cordata.*

Caulis ramc fus, hirsutus, bipedalis. Folia longe petiolata, mollia, cordata, acuminata, serrata. Verticilli sex & octo flori, spicati. Tubus corollæ ventricosus. Galea pubescens, fornicata, saturate purpurea: Barba purpurea, lineis albis variegata, magna, emarginata: alæ reflexæ stamina deflorata, versus latera deflexa.

Stachys Sylvatica L. communis in Sylvis prope Grodnam, juxta Niemen, Florens junio.

16. *Stachys angustifolia.*

Caulis bipedalis. Folia breviter petiolata, villosa, angusta, lanceolata, serrata: dentibus rotundis. Verticilli sex flori: sæpius duodecim; inferiores duo remoti, reliqui approxinati, spicati. Bractææ ovato lanceolatae, breves. Corollæ violaceæ, plurimis maculis albicantibus semicircularibus variegatae. Fornix villosa.

Stachys palustris L. communis in aquosis prope
Grodnam juxta Niemen, Łososna, & alibi,
Florens julio; perennis. Planta amara foetida.

17. *Syderitis trinervia*.

Caulis erectus, ramosus, pedalis. Folia inferiora
longe petiolata, ovata, crenata: Caulina ovato
lanceolata, trinervia, lævia: omnia glabra. Ver-
ticilli quinque aut sexflori: bractææ obtusæ Ca-
lyx bilabiatus: corollæ galea lutescens, erecta,
undulata, bifida. Barba in ortu maculata, pal-
lide sulphurea; medio segmento amplo, ferra-
to, bifido.

Stachys annua L. Grodnensis, Florens Septembri:
Lipsk.

18. *Syderitis maculata*.

Caulis cubitalis, basi decumbens. Folia crenata,
ovato cordata, hirsuta. Verticilli subspicati:
bractææ ovato lanceolatae, aristatae, integerri-
mæ, calyx campanulatus, bilabiatus; corolla
pallide sulphurea: galea subrecta, angustata,
plicata, incisa, trifida, villosa: Faux striis ma-
culata; alæ lanceolatae; barba non ferrata.

Stachys recta L. frequens in arvis, Grodnensis.
Flores aromatici. Florens julio.

Spica densa brevis, terminalis.

19. *Betonica purpurea.*

Caulis cubitalis, erectus, simplex; sub spica, maxima parte nudus. **Folia** petiolata; ima cordata; superiora ovata, crenata; suprema sessilia. **Flores** spicati, spica interrupta. **Verticilli** densi: bracteæ ovato lanceolatae, floribus breviores. **Calyx** aristatus, tubo cylindrico: Galea corollæ ascendens planiuscula, barba emarginata. **Corollæ** purpureæ, tubis villosis.

Betonica officinalis L. communis in Sylvis prope Grodnam, Florens julio, perennis. **Radix** acris, amara. **Herba** leniter aromatica.

Faux corollæ dentata.

20. *Ladanium purpureum.*

Caulis pedalis, ramosus. **Folia** hirsuta, angusta, longa, rariter serrata. **Verticilli** densi: omnes remoti; inter nodii caulis æquales. **Calyx** campaniformis; segmentis inæqualibus, aristatis. **Corolla** purpurea: fauce bidentata: tubo longo: galeæ fornix villosa, serrata, tridentata; barba ampla, segmentis serratis; lateralibus quadratis: medio emarginato, venis albis, & purpureis picto.

Communis in arvis prope Grodnam, Florens Junio. **Annua.**

21. *Ladanum luteum*.

Facies præcedentis; differt foliis latioribus, mollioribus, sericeis; verticillis propius confertis, Calycibus magis hirsutis. Corollis ocroleuceis; faucibus flavis.

Est *Ladanum* segetum flore latiori Rivini tab. 24. **Etiam** frequens in arvis prope Grodnam, florens junio. Utraque galeopsis *Ladanum* L.

22. *Tetrahit purpurascens*.

Caulis ramosus, erectus, bipedalis: Rami sub verticillis, & foliis tumidi. Folia petiolata, dura, ovato lanceolata, serrata; verticilli densi, sessiles: summi subcontigui; Aristæ calycis longiores; Corolla calyce duplo longior: fauce bidentata: galea purpurea; faux luteo purpurea; alæ & segmentum intermedium coloris rubri.

Galeopsis *tetrahit* L. communis in Sylvis, prope Grodnam. Florens junio.

23. *Tetrahit grandiflorum*.

Caulis tripedalis, folia præcedentis. Calyx brevior, magis campanulatus. Flos calyce quadruplo major, saltem uncialis, colore luteo medio segmento labii inferioris purpureo.

Communis prope Grodnam in arvis cultis florens
junio est galeopsis 269 Halleri Hist.

24. *Galeobdolon luteum*.

Caulis pedalis, debilis. Folia cordata, ovata, petiolata, pilis brevissimis aspera, sæpe subtus maculis ferrugineis tincta; inferiora obtusa; superiora acumine elongato. Flores verticillati, quatuor sex aut plures in verticillo. Involucrum ex quatuor foliolis fetaceis. Corolla lutea fauce non dentata lineis saturatoris coloris variegata: galea villosa, sicut in cardiaca. Tria segmenta barbæ, acuminata intermedio longiore.

Galeopsis *galeobdolon* L. florens Majo in Sylvis prope Grodnam. communis, perennis.

Antheræ granulosa.

25. *Cardiaca trilobata*.

Caulis tripedalis, ramosissimus; ramis longis, erectis. Foliola petiolata rugosa, tripartita; lobis exterioribus majoribus, semi bifidis, dentatis: medio lobo minori, semitrifido. Verticilli densi, sessiles in ramis superioribus. Corolla pallide purpurea; galea cava, villosa; barba trifida alba, vel flavescent, maculis purpureis tincta: Segmento intermedio longiore, an-

gusto. Antheræ glandulis nitidis aspersæ.

Leonurus cardiaca L. in hortis & rudibus communis prope Grodnam florens Julio perennis.

26. *Cardiaca quinquelobata.*

Caulis bipedalis, & brevior, hirsutus, crassus, ramosus. Folia petiolata, inferiora, & caulina subpeltata in quinque lobis profunde incisa, rotunda, quoque lobo iterum inciso, & dentato, superne viridi nigrescentia inferne albescencia, villo brevissimo. Folia floralia triloba, cuneiformi, lanceolata; lobis dentatis. Flores verticillati, sessiles, dense congesti, parvi. Calyces hirsuti; corollæ carneæ, villosæ: Galea fornicata barba lineis purpureis tineta: Antheræ magnæ antice luteæ tuberculosæ, postice punctis nitidis perlucidis adpersæ.

Florens Julio communis inter rudera Grodnæ militat inter leonurum tartaricum & marubium L.

27. *Cardiaca glabra.*

Caulis quatuor pedalis, angulis rotundatis, glaber, læte viridis, folia læte viridia, subglabra, seu vix hirsuta, petiolata, petiolis alatis foliosis, Trilobata, late viridia: Lobis longissimis
lan.

lanceolatis, intermedio bidentato; lateralibus integerrimis, falcatis. Calyces glabri. Corollæ carneæ, villosæ, brevioribus pilis: barba saturate purpurea.

Inter rudera prope Grodnam florens Octobri. Mihi videtur nova species, ulterius illustranda.

Lamia Linnæi.

Corollæ labium superius, integrum fornicatum; labium inferius bilobum: faux utrinque margine dentata.

28. *Lamium album* L.

Caulis pedalis, hirsutus. Folia petiolata, cordata, oblonga, acuminata, serrata, hirsuta. Flores verticillati duodecim ad viginti: Corolla alba; fauce, macula, sublutea, viridi notata. Fornix villosa.

Florens Majo in arvis cultis, prope Grodnam: annua.

29. *Lamium purpureum* L.

Caulis palmaris, majori parte nudus. Folia cordata, obtusa, petiolata cum floribus summitatem caulis vestientia. Corolla purpurea fauce

& barba maculatis: labii inferioris segmentum intermedium cordatum, reflexum: Alæ acutè dentatæ.

Primo vere florens sæpe Martio. Communis in arvis cultis prope Grodnam. Annua.

30. *Lamium amplexicaule* L.

Caulis vix erectus. Folia inferiora petiolata, subrotunda, crenata, parva. Superiora latiora, sessilia, amplexicaulia, obtusa, crenata. Flores sessiles, decem, aut duodecim in quoque verticillo. Corollæ tubus longus, gracilis, vix sub fauce tumescens: fornix villosa: segmentum labii inferioris intermedium bifidum, maculis purpureis, & albis pictum.

Calyces decem-striati.

31. *Marrubium album*.

Caules ex una radice plurimi cubitales, erecti, cinerei, villosi. Folia rugosa, cinerea, villosa, inæqualiter ferrata, ovata. Verticilli densissimi, sessiles, lanuginosi, remoti. Calyx villosus decem striatus; dentibus quinque majoribus, quinque brevioribus, recurvis. Corollæ parvæ albæ: labium superius erectum, bifidum lineare: barba emarginata ferrata.

Marubium vulgare L. communis inter rudera Urbis Grodnæ, & alibi diu florens usque ad finem Augusti a prima Junii. Herba aromatica, oleosa, amara.

32. *Ballota nigra* L.

Caulis erectus, ramosus, tripedalis, hirsutus. **Folia** longe petiolata, cordata, ovata, villosa, dentata, nigrescentia, dentibus latis spina brevissima terminatis. **Rami** oppositi, axilares, foliosi, & floriferi longitudine foliorum. **Verticilli** approximati, ultimo terminante; **corollæ** alborubrescentes: **fornix** villosa crenata, **alæ** integræ, angustæ, obtusæ; **barba** plicata, cordata, segmentis emarginatis, venis albis picta, **dentes** quinque calycis, decem striati, sub spinosi.

Florens julio communis prope Grodnam inter rudera perennis.

Filamenta bifurcata.

33. *Prunella parviflora.*

Caulis semipedalis, ramosus. **Folia** petiolata, ovato lanceolata, obtusa, dentata; dentibus paucis, remota. **Rami** axilares, foliosi, curvi, raro spica florente ornati. **Flores** spicati: spica foliis

subjectis brevior; verticilli sexflori, sessiles; bracteæ quæ sub quoque verticillo, ovatæ, acuminatæ, nervosæ, ciliatæ, apice recurvo. Calyces hirsuti nigro rubri, labiati: Galea corollæ cæruleo violacea, fornicata; fornice extus inversa; barba trifida, segmento inter medio cocleatim excavato, crenato. Filamenta bifurca: altero apice antherifero.

Prunella vulgaris L. communis prope Grodnam in sylvis & pascuis: Florens a Junio ad Augustum, perennis.

Sequentes invenimus varietates.

1^a *Prunella minor*. Caulis vix triuncialis, simplex. Folia inferiora obtusa, linguiformia, nullo modo dentata. Caulina duo paria, lanceolata, integerrima, hirsuta. Spica florum foliis subjectis longior, multiflora. Corollæ saturato cæruleæ.

Florens Augusto prope Grodnam in sylva Wulmeri.

2^a *Prunella* foliis intermediis laciniatis.

3^a *Prunella* caule, & foliis hirsutis.

4^a *Prunella* flore rubro.

5^a *Prunella* flore albo.

Sat frequentes præter ultimam in Sylvis prope Grodnam.

34. *Prunella grandiflora* L.

Caulis pedalis, & ultra, simplex aut ramosus, striatus, brevibus pilis hirsutus. Folia lanceolata, integerrima, raro uno aut altero dente ferrata, longe acuminata non sunt folia spicæ florali subjecta, sed constanter duorum policum remota. Cæterum corolla triplo major cærulea; tubo albescente. Labium superius calycis dentes exhibet longiores quam in præcedenti. Segmentum intermedium labii inferioris corollæ ferratum; ferratulis inæqualibus.

Communis prope Grodnam in omnibus Sylvis.

Florens a Julio ad Septembrem: perennis. Variat sæpe flore albescente aut rubescente.

Calyx galeæformis.

35. *Cassida major*.

Caulis bipedalis, ramosus angulis eminentibus.

Folia brevi petiolata, cordato lanceolata, crenata. Flores bini uno versu dispositi: unus ex quaque axila, brevi pedunculatus; Calyx bilabiatus; quoque labio integro: supra tubum squamina eminens. Tubus corollæ, in origine curvus, deinde erectus, longus; galea fornicata, trifida, brevior; segmentis æqualibus:

Alæ duæ, barba lata emarginata: corollæ fornix cærulea, barba alba. Faux maculosa, calyx post casum corollæ clausus figuram cassidæ exhibens.

Communis prope Grodnam in aquosis, Łososna, & alibi. Diu Florens a Junio ad Augustum, perennis. Amara allium subredolens. Est scutellaria galericulata L.

36. *Cassida hastifolia.*

Radix repens tenuis; Caulis plerumque simplicissimus raro unum aut alterum ramum emittens, pedalis, aut semipedalis. Folia inferiora petiolis longis, sæpe folijs longioribus prædita, hastata; intermedia simpliciter auriculata, floralia sessilia ovato lanceolata, omnia integerrima seu nullo modo dentata. Corollæ saturate cæruleæ, tubo albicante, majores quam in præcedenti, quasi spicam exhibentes terminantem. Florens in aquosis Łososna prope Grodnam julio, rarior præcedenti. Est scutellaria hastifolia L.

37. *Cassida minor.*

Radix rubra, tenuis, ad magnam distantiam ex nodis radículas capillaceas emittens. Caulis basi procumbens, tenuissimus, vix palmaris, saturate violaceus, striatus. Folia inferiora subse-

filia: intermedia breviter petiolata, cordato lanceolata, serrata serratulis obliquis, remotis. Ex quoque folio intermedio ramus triuncialis foliolus & floriferus. Flores bini axilares duplo minores quam in præcedentibus, saturate purpurei seu violacei, tubo carnei coloris.

Communis prope Grodnam in aquosis juxta Niemem & juxta amnem Łososna, Florens Julio. Est scutellaria minor L.

Spicæ longæ strictæ Corolla vix irregularis.

38. *Verbena spicata.*

Caulis erectus, rigidus, cubitalis. Folia rugosa, multifida, laciniata, pleræque tripartita lobo intermedio trifido, unde quasi semipinnata; superiora simplicia. Flores spicati: spicis longis, laxis, paniculatis. Calyx longus. Corolla rubra, cærulea, tubulosa; Segmentis quinque, ovatis æqualibus, duobus paulo superioribus. Stamina quatuor in tubo corollæ latentia. Semina rugosa quatuor, in calyce clausa nidulata sicut in capsula.

Verbena officinalis L. rara in Lithuania, in districtu Brzescienti.

Communis circa Varsaviam, Florens Julio, Augusto, perennis.

*Unipetalæ figuratæ, unilabiatæ.*39. *Bugula reptans.*

Caulis semipedalis, erectus, glaber; ex basi caules procumbentes seu flagelliformes reptantes. Folia inferiora petiolata, ovata, crenata; caulina sessilia, obverse ovata, crenata. Flores spicati; spica densa, crassa: bracteis interpositis maximis. Corollæ cæruleæ labium superius minimum. Stamina longiora.

Communis prope Grodnam, Florens Aprili, Majo perennis. Variat floribus albis & purpureis. Est *ajuga reptans* L.

Bugula reptans var. *Spica interrupta.*

Folia caulina angustiora, quasi cuneiformia, dentato; serrata. Florum verticilli omnes, pollicari intervallo remoti: præsertim inferiores. Caulis altior debilior.

Grodnenfis in arvis florens Junio.

40. *Bugula pyramidalis.*

Habitus reptantis; stolones nulli. Folia hirsuta, villosa, angulose dentata: dentibus magnis. Bracteæ dentatæ; labium corollæ superius brevius. Corolla cærulea.

Ajuga pyramidalis, L. Florens Majo, communis prope Grodnam in Sylvis. Variat etiam flore albo.

Bugula pyramidalis var. Major spica interrupta. Caulis bipedalis, basi fere glaber; folia inferiora minora, dentata; intermedia majora florum verticilli omnes inter se remoti, corollæ cæruleæ.

In Sylvis prope Grodnam florens Junio.

41. *Bugula nana*.

Caulis erectus, simplex, tomentosus, vix triuncialis. Folia inferiora ovata, sessilia, integerrima: intermedia ovato lanceolata, dentata: Dentibus raris, subhirsuta. Bractæ lanceolatae, virides, dentatae. Flores tres tantum remoti in summitate, caulis. Corollæ cæruleæ magnæ. Grodnensis florens Junio in arvis. Videtur filia pyramidalis.

42. *Bugula tomentosa*.

Habitus pyramidalis. Caulis tenuior, albo tomento vestitus. Folia rotundiora, dentibus majoribus hirsuta, calyces hirsuti, corollæ rubræ.

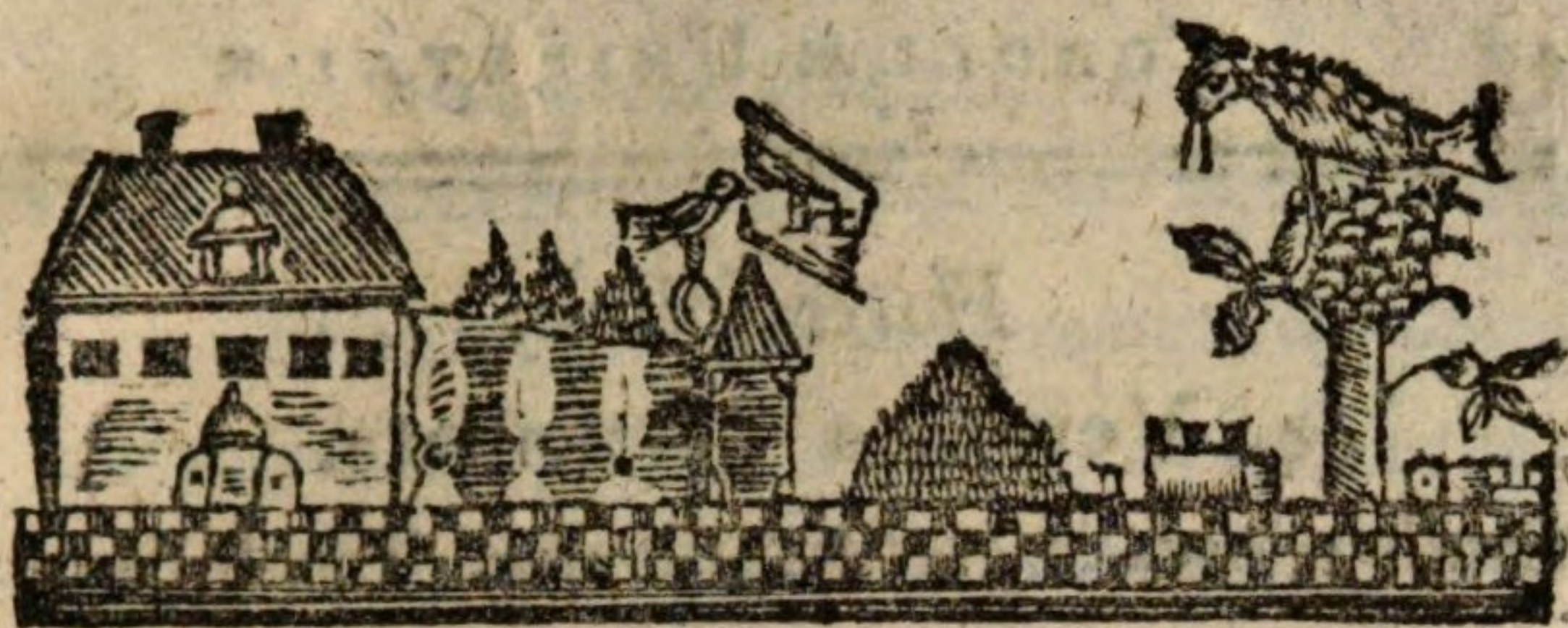
Est *ajuga Genevensis* L. communis in Sylvis prope Grodnam Florens Julio. Vix sat differt a pyramidali.

34. Scordium alliaceum.

Caulis decumbens, ramosus, ramis suberectis. Folia sessilia, ovato lanceolata, serrata, mollia, hirsuta, amara. Flores brevi pedunculo axillares: plerumque duo. Corolla cæruleo rubescens, galea nulla, alæ binæ, barba ampla serrata.

Teucrium Scordium L. florens Julio perennis, rara circa Grodnam in aquosis locis dictis Lipsk. Allii odorem spargit.

COROLLÆ
UNIPE TALÆ

SIMPLICES INVOLUTÆ FIGURATÆ.

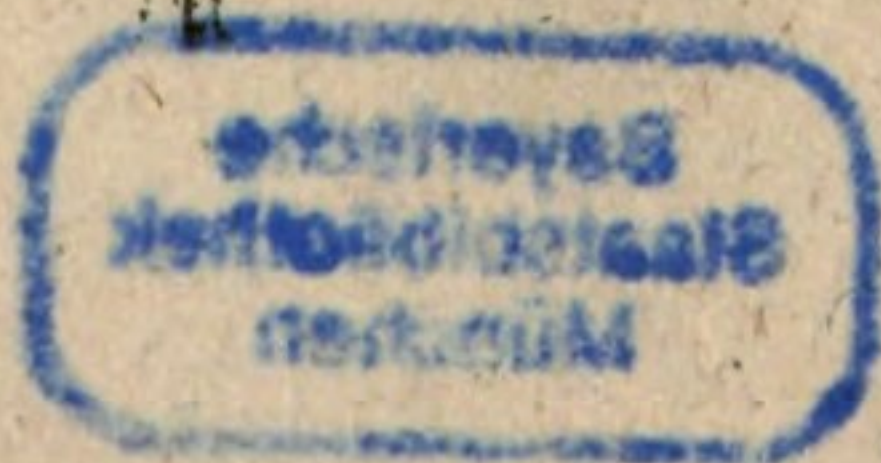
Stamina duo, aut quatuor inæqualia.

FASCICULUS II.
SEMINA IN CAPSULIS CLAUSA.

Stamina duo.

VERONICÆ LINNÆI.

Calyx quadripartitus, foliolis duobus majoribus. Corolla quadrifida, rotata; lacinia una minore. Capsula bilocularis, cordata. Folia inferiora in plærisque opposita, superiora alterna. Bractææ lineares ad bases pedunculorum.

*Flores spicati.*44. *Veronica verticillata.*

Caulis tripedalis, erectus, simplex. Tria folia ovato lanceolata inæqualiter serrata, ad nodos verticillatim disposita, petiolata petioli uniti basi caulem coronantes. Spicæ florum plures terminantes, plerumque tres, una longior, intermedia quinque policum longitudine. Flores innumeri; calyx parvus, segmentis æqualibus angustis. Corollæ cæruleæ, diametri quinque linearum. Antheræ elongatæ. Stamina corollâ longiora.

Florens diu, Augusto. Communis in omnibus Sylvis prope Grodnam; perennis.

45. *Veronica verticillata* var:*Quadrifolia, latifolia.*

Caulis quadripedalis, rubro nigrescens a basi ad summum. Quatuor folia petiolata, petiolis uncialibus, verticillatim disposita, cordato ovato lanceolata, inæqualiter serrato dentata, latitudine quatuor decim linearum, longitudine quatuor policum; dentibus magnis, duabus ferratulis incis. Racemi foliorum minimorum axilares. Flores spicati, spicæ novem; quatuor ex penultimo foliorum verticillo, qua-

tuor aliæ ex ultimo, duo paria remota foliorum lanceolatorum in scapo spicæ. Spica impar longior, crassior. Corollæ magnæ cæruleæ.

Obs: Certat inter Sibericam & Virginianam. Phrasis Virginianæ Linnæana rigorose convenit nostræ: attamen credo diversam. Erit ne simplex varietas maritimæ, tunc Siberica Virginiana & Spuria ad eandem speciem pari jure revocandæ. In horto introducta portentose luxuriat, tunc folia septena majora, spicæ longiores, caulis sex pedalis.

Florens Julio in Sylvis prope Grodnam, juxta Fluvium Niemen, perennis.

46. *Veronica verticillata* var. Foliis binis & ternis, villosa.

Facies maritimæ, caulis villosus, tripedalis. Folia plurima, petiolata, per paria disposita; raris dentibus simplicibus obliquis incisa, basi acuminata, producta in petiolo lateraliter utroque latere excavato, sectione semicirculari. Spicæ breviores, tenuiores, quinque terminantes. Corollæ albescentes. Florens Julio in Sylvis prope Grodnam Lososna, perennis.

47. *Veronica verticillata* var:*Angustifolia.*

Caulis tripedalis, folia tria petiolata ad nodos angusta lanceolata, ferrata; ferratulis subæqualibus minimis, albescentia, quinque linearum, basi lata, quatuor policum longa. Spicæ terminantes novem impari duplo longiori. Folia nulla ad basim scaporum spicarum, seu spicæ laterales octo, non sunt axilares.

Obs: Lente caules, et folia observata, exhibent glandulas albescentes, densas, villis terminatas. Corolla relative ad plantam major, quam in præcedentibus. Difficile esset statuere, an sit simplex varietas maritimæ? aut species distincta. Linnæus ipsemet dubia non tollit, statuendo characteres específicos. Accedit ad spuriam Linnæi.

Florens Julio circa Grodnam, in Sylvis Bobrowszczyzna, perennis.

48. *Veronica Spicata* L.

Caulis simplex, erectus, semipedalis, lanuginosus. Folia dura, sicca, subhirsuta; inferiora petiolata, ovata, sex linearum lata; superiora angustiora, alterna: Omnia crenato ferrata. Spica una terminans caulem, densa. Segmenta

calycis linearia, acuta, hirsuta. Corollæ cæruleo violaceæ: segmentis acuminatis.

Communis prope Grodnam in Arvis, florens Julio perennis.

49. *Veronica spicata* var: *spica prolifera*.

Folia radicalia duo, petiolata, majora quam in præcedenti, vere crenata, linguiformia, obtusa: crenulis ciliis crebrioribus onustis. Caulis vix triuncialis, spica composita, terminatus. Inferior spica fructifera, quadriuncialis, ex apice illius duæ spicæ ejusdem longitudinis florentes.

Florens Julio in arvis prope Grodnam.

50. *Veronica spicata* major.

Caulis bipedalis erectus nigrescens, subvillosus.

Folia opposita, per paria remota; inferiora petiolata, lato petiolo basi caulem amplectentia, lanceolata, sex linearum lata, octodecim longa, præter petiolum sex linearem, crenata, ferrata, crenulis inæqualibus, sine plerumque obtusa, basi in petiolum decurrente: intermedia, & superiora sessilia basi angustiora; omnia subhirsuta scabra. Flores inferiores axilares alternæ, quatuor, aut quinque a spica remotæ. Spicæ

una densa triuncialis, terminans caulem. Flores sessiles, calycis segmenta æqualia, hirsuta, angusta. Bractææ lineares hirsutæ. Corollæ cæruleæ.

Obs: Certe phrasi, & descriptioni hybridæ Linnæi, convenit; sed nostra altior, nullam vidi figuram, quæ bene illam exprimat.

Florens Julio in Sylvis prope Grodnam perennis
Łososna.

51. Veronica spicata var. Major folijs oppositis, ternis & alternis.

Radix lignosa, nodosa. Caulis sesquipedalis. Folia plerumque alterna, inferiora tantum opposita, basi angustiora. Intermedia, terna ad nodos, omnia lanceolata, ferrata, aspera. Spica una terminans caulem, longior. Corolla cærulea.

Florens Julio in Sylva Wulmeri prope Grodnam.

Obs: Facies præcedentis unde sola varietas; sed singularis ex qua concludendum quali fragili fundamento pleræque spicatæ distinguantur.

52. Veronica longifolia L.

Caulis sesquipedalis, rotundus, rubore vinoso albescente tinctus. Folia opposita, petiolo semipoli-

policari prædita: inferiora ovato lanceolata, unius policis lata, trium longa, acuminata, basi in petiolo prolongata, per paria ascendendo sensim angustiora, inde superiora lanceolata, floralia linearia; Omnia ferrata, saturate viridia, ex axillis duorum, aut trium ultimorum parium, quatuor, aut sex spicæ florales, longitudine duorum policum, spica major et crassior terminat caulem in axillis foliorum inferiorum. Racemi breves, foliosi. Calix hirsutus. Corolla magna quinque linearum diametri, plerumque carnea.

Obs: Bractææ, et pedunculi spicarum & pedicilli tomento denso albo onusti, lente cristalina in foliis, et caule observantur brevissimi, & densi pili albi, glandulæ sustinentes pilos, distinguuntur tantum in caule.

Sat frequens in Sylvis prope Grodnam juxta Niemen florens Julio.

53. *Veronica incana* L.

Caulis erectus, villosus hirsutus, albescens, rotundus, octo policaris, simplex. Folia inferiora petiolata, opposita, lanceolata, in petiolorum media parte decurrentia, crenata, obtusa, hirsuto villosa, marginibus, & lamina inferiori albescentia. Folia caulina intermedia, sessilia,

obverse lanceolata, ad basim petioli decurrentia, apice obtusiora; ceterum radicalibus similis, rarius crenata: Superiora folia angustiora, integerrima. Flores spicati, spica terminali quatuor pollicum longa, flores brevissimis pedunculis alterni, subremoti, seu non dense congesti. Bractææ hirsutæ lineari lanceolatæ. Calyx hirsuto villosus. Corollæ cæruleæ: tubus brevis, inflatus, laciniae lineares. Stamina longa: antheræ magnæ ex duobus folliculis seperabilibus albo cæruleæ.

Obs: Quando cum specimine Siberico nostram contulimus, supervenit dubium: nostra enim minus incana apparet; sed notula Linnæi dissipavit cito anxietatem. Dixit enim, hæc in cultis deponit albedinem tomenti, minusque tomentosa fit. Hort: ups: 17. Quæ observatio evidentior evadit assertione perspicacis Gmelini: Caulis, inquit, et folia semper lanuginosa, colore nunc magis in album, nunc magis in viridem vergente Flor: Siber: Tom: III. pag: 220.

Florens Augusto in Sylva prædii Brigitarum Kochanow, Prope Grodnam perennis.

Animad: Ante plenariam evolutionem floris, corolla videtur plena propter antheras approximas, & convolutionem staminum. Cæterum

collata Veronica incana cum spicata; maxima inter utramque habitu adest analogia.

54. Veronica galeopsisfolio.

Caulis erectus, curvus, cinerescens, tenuis, splendens, tripedalis, simplex. Folia inferiora, & intermedia opposita, remota, petiolata, petiolis semiuncialibus canaliculatis, subcordato ovato elongata, acuminata, inequaliter serrata, serratulis acumine terminatis, læte viridia, latitudine policis unius, longitudine duorum, & decem linearum, basi folii in petiolum decurrente: Superiora lanceolata, angustiora. Bractæ lineares, breves. Flores spicati, racemosi, seu pedicillis duarum linearum longis; alterni distincti, seu spica rara una terminali, brevi, vix duorum policum longa. Calyx sæpe trifidus. Corolla plerumque trifida. Tubo longitudine segmentorum. Stamina tria longissima duplo corolla longiora. Antheræ albæ, didimæ post polinis fecundationem fulvæ. Stilus staminibus longior, nulli racemi foliosi ex axillis foliorum. Capsula cordata, emarginata.

Florens Augusto in Sylva prædii Brigitarum Kochanow, perennis.

55. *Veronica galeopsis folio* var.
spicis longissimis.

In ista rami foliosi ex axillis foliorum. Spicæ duæ aut tres terminantes, longissimæ, policares, tortuosæ, floribus remotis distinctis. Folia saturatius viridia, evidentius basi cordata. Corollæ omnes tetrafidæ.

Florens Septembri in Sylvis prope Grodnam juxta Niemen, perennis.

56. *Veronica galeopsis folio*. var.
pauci flora.

Caulis bipedalis, erectus, villosus. Folia petiolata, petiolis foliis brevioribus, villosis, opposita per paria ascendendo, cruciatim disposita, cordato ovata acuminata, ferrata ferratulis inæqualibus, subtus albescentia, pubescentia, supra læte viridia, latitudine ad basim septem linearum, longitudine septemdecim. Superiora folia ovato lanceolata. Racemi breves, foliosi ex axillis foliorum caulis. Racemus terminans caulem brevis octo linearum, pauciflorus quatuor aut quinque. Bractææ nullæ. Calyx tetraphyllus, foliolis inæqualibus, glabris. Tubus corollæ albescentis segmentis longior. Segmenta æqualia, angusta saturate cærulea. Stamina

duo longitudine segmentorum corollæ. Antherae cæruleæ maximæ.

Florens Septembri in Sylva prope Grodnam ultra Niemen fluvium.

Obs. Habitu similis præcedenti, differt foliis minoribus, evidentius cordatis hirsutis racemo brevissimo, brevitate filamentorum. Utriusque conferantur descriptiones.

Corymboso-racemosæ.

57. *Veronica serpili folia.* L.

Caules plurimi quadriunciales basi sæpe racemosi procumbentes, et radículas emittentes, inde erecti. Folia per paria quatuor, inferiora brevi petiolata, intermedia sessilia, ovata rotundata, integerrima, aut rariter crenato serrata, glabra. Flores terminantes racemoso spicati. Spica florali brevi, fructifera, elongata: fructibus remotis. Bractææ ovatæ lanceolatæ, oppositæ, et alternæ. Corollæ albo cæruleæ, parvæ, calicum foliolis breviores, uno segmento cæruleo.

Obs: Specimina frequentiora dant folia quinque linearum latitudine, octo linearum longitudine, sæpe fere rotunda; unde provenit *Veronica re-*

pens nummulariæ folio Dillenij. Specimina inveni radice simplici, caule triunciali simplicissimo. Foliis vix duarum linearum longis.

Florens Majo prope Grodnam in herbidis juxta Fluvium Niemen, etiam vidi florentem Junio, vix crederem annuam sæpe inveni radices, & basim caulium subignotas.

§8. Veronica spicato racemosa.

Radix tenuis, subignota nigrescens ad nodos remotos radículas emittens. Caulis semipedalis, tenuis, glaber, erectus, simplicissimus, lutescens. Folia opposita, per paria remota plerumque tantum quatuor; duo paria inferiora petiolata, ovato lanceolata, læte viridia, plerumque integerrima passim raris serratulis vix visibilibus incisa: Duo paria intermedia, sessilia versus summum tria folia alterna remota lanceolata, omnia tenera. Flores spicato racemosi, terminantes caulem. Spica biunciali. Pedicelli inferiores, & superi brevissimi, intermedi longiores. Bractææ lineares, lanceolatæ, hirsutæ, calyce longiores. Scapus spicæ hirsutus. Calyces breves hirsuti, foliolis duobus brevioribus. Corolla saturate cærulea, sat magna, tubo albo. Stamina longiora, pistilus longissimus.

Animad. Folia, lente cristallina observata, exhibent pilos brevissimos, densos circa margines foliorum. Deme basim, & apicem racemi in nostra, habebis rigorose, veronicam alpinam Oederi tab. 16. nostra paulo altior: suspicor eandem solo mutata, sicut campanulam nostram Thyrsoidream.

Florens Octobri in Sylva dicta Łososna Grod-nensis.

59. Veronica repens.

Caules hirsuti, plurimi, repentes, radículas ex axillis foliorum producentes, floriferi, erecti. Folia opposita petiolis foliosis, ovata, basi angustiora, integra, reliqua parte ad apicem serrata hirsuto villosa, firma, albescentia. Spicæ axillares duæ, aut quatuor ex paribus ultimis foliorum. Scapus spicæ villosus, nudus plerumque folio longior. Flores racemoso spicati, spica rara plerumque duorum policum longitudine. Scapus calyx & bractæ hirsutæ. Corolla parva albo cærulea.

Obs: Innumera hujus speciei specimina examina-vi in variis locis collecta. Mirum est quantum facie variat, & præcipuis attributis. Modo na-xurgit, caule simplici vix triunciali. Modo

pedalis & ultra. Modo exhibet caules omnes procumbentes. Folia invenio lanceolata, angusta, alia fere rotunda. Modo spica scapo brevissimo, modo longissimo, plerumque nudo, aliquoties alternis foliolis linearibus onusto. Modo tota planta villosa hirsuta, aliquoties fere glabra, nec minus color corollæ varians: vidi inter nostrates albas, cæruleas, carneas, trifidas, & plenas. Ex hoc exemplo sicut ex plurimis aliis videre est quam fragiles sunt phrasæ characteristice. Nonne natura sensim, & gradatim transit ex una specie ad alteram; Evidenter hoc assertum confirmatur se vera enucleatione veronicarum, galiorum, campanularum, & aliorum plurimorum generum. Communis prope Grodnam in sylvis Eloreus Junio. Est Veronica Officinalis L.

60. Veronica pseudochamaedris. jacquin.
Caulis simplex, quadripedalis, diametri duarum linearum, rotundus, erectus, cinerefcens, lanugine tenui obductus. Folia ad basim duo, brevi petiolata; omnia alia sessilia, basi cordata, ovata, deutata, serrata serratulis profundis, pagina infera pubescentia, supera glabra, nervosa, corrugata, decem linearum lata, qua-

tuordecim longa, obtusa, superiora angustiora, verius serrata, acuminata. Flores racemosi, racemis palmaribus axillaribus: ex ultimis paribus foliorum racemi duo, aut quatuor. Ultra in sertionem pullulat adhuc caulis, producens duo, aut tria foliorum paria, media pars scapi racemorum nuda. Bracteæ lineares, hirsutæ plerumque, pedicillis breviores. Pedicilli capilacei, erecti, hirsuti, sex linearum longi. Calycis segmenta quinque hirsuta, vix linearia, duo breviora. Corolla magnæ diametri sex linearum, segmentis ovatis acuminatis, saturate cærulea, tubo albo. Antheræ saturate cæruleæ. Stamina longitudine corollæ. Capsula cordata inflata.

Obs: Altitudo caulis variat. sæpe invenimus tripedalem, cubitalem; passim pleræque corollæ quinquesidæ observantur: cæterum, qui cum Hallero hanc simplicem varietatem sequentis pronunciarer, plurimos reperiret assecclas sicut patebit conferendo utriusque descriptiones. Crantius & jacquinus descripserunt illam sicut latifoliæ varietatem linnæi, collatis numerosis speciminibus latifoliæ, quæ collegi in Pirenæis, tantam invenio similitudinem, ut statuere possim nostram eise anulum catenæ inter

chamædrim, & latifoliam: sic natura more pictorum, tali arte omnia ligat modis intricatis, ut semper difficile erit rigorosos statuere, limites variarum specierum.

Florens Junio in sylvis prope Grodnam, perennis communis.

Veronica pseudochamædris var: minor.

Omnino similis præcedenti, ejusdem crassitudinis, semipedalis. Racemi longitudine caulis. Folia minora sed perfecte similia. Calyx constanter tetrasidus. Corolla etiam saturate cærulea, sex linearum diametri.

Florens Majo prope Grodnam in sylva juxta Niemen.

Obs: Duo, aut quatuor racemi florales ex axillis foliorum superiorum racemo folioso sterili terminante caulem.

61. *Veronica chamædris.*

Facies præcedentis. Caulis semipedalis, villosus. Folia rotundiora dentibus obtusis. Racemus brevior, laxior. Corollæ cæruleæ saturationibus lineis pictæ. Bractææ, & lacinie calycis latiores.

Florens Majo communis prope Grodnam in paucis perennis.

Obs: Pars superior caulis, & scapi racemorum niveo denso tomento onusti. In aliis speciminibus caules cortice nigrescente, raro tomento onusto, tortuosus basi procumbens. Folia ima minima, rotunda, petiolata, petiolis quatuor linearum longis, planis. Radix horizontalis, nigrescens, fasciculos radicularum ad nodos remotos producens. Cæterum examinando numerosa specimina, quæ collegi in Lituania, fateor cum perspicacissimo scopolio, plurimas linnæanas species mihi esse inextricabiles. Non video realem differentiam inter Chamædrim, & Teucrium: forte sequentes Teucrium prostratum, & pilosam larvatæ occultant.

62. Veronica Chamædris var: Corollæ cærulea magna lineis violaceis picta.

Caulis triuncialis basi repens, tenuis, villosus: duoparia foliorum inferiorum petiolata, rubra, superioribus similia; omnia rotunda, dentata. Racemi pauciflori breves. Antheræ erectæ.

Florens Majo in pascuis prope Grodnam.

63. Veronica chamædris var: Prostrata.

Radix truncata, innumeras radículas capilaceas nigrescentes emittens. Caules plurimi bi, aut

quadriunciales, pilis longis villosi, procumbentes. Folia inferiora petiolata, intermedia sessilia, ovato lanceolata, profunde dentata, pagina inferiore, & marginibus densis longis pilis hirsuta, racemi foliosi, axilares foliis petiolatis crenatis, racemi floriferi breves. Bractææ hispidæ, lanceolatæ. Pediculi hispidi quatuor linearum longi. Calyces quadrifidi segmentis lanceolatis, duobus angustioribus. Corollæ albæ. Florens Majo.

64. *Veronica Chamædris*, var: *Corollis carneis*.

Caulis triuncialis, villosus. Duo folia inferiora brevi petiolata, minima, rotunda, crenato dentata, intermedia lanceolata, sessilia, tam profunde dentata, ut dici possent pinnatifida pinnullis obliquis. Racemi breves pauciflori. Corollæ carneæ, lineis rubris, pictæ: lacinia una angustiori, quam in congeneribus.

Obs. Pili foliorum tam breves ut vix distinguantur.

65. *Veronica Chamædris* var: *Floribus albis*.

Caulis triuncialis, vix villosus. Folia cordata, sessilia, vix villosa, crenato dentata dentibus brevissimis. Corolla tota alba.

In arvis florens Junio prope Grodnam.

66. *Veronica Chamdæris*. var. *Foliis superioribus petiolatis*.

Radix penetrans, bifurcata. caulis semipedalis nigrescens basi nudus. Folia infra racemum floridum sessilia, ovata, obtusa, dentata dentibus longis, racemus foliosus terminans. Caulem exhibet quinque folia ovata, serrata, petiolata. Racemus floridus exhibet quinque flores longe pedicellatos. Capsula plana, cordata, vix emarginata, hirsuta margine, calycis foliola inæqualia linearia hirsuta.

Aquatica.

67. *Veronica scutellata* L.

Caules pedales plurimi, basi procumbentes ex axillis radículas projicientes, graciles, striati. Folia opposita sessilia, remota, angusta, longa, duarum linearum lata, longitudine duorum pollicum, acuminata. Flores racemosi; racemis axillaribus laxis, pedicellis alternis capilaribus pendulis. Racemi plerumque foliis longiores. Corolla alba, fere regularis, parva, segmenta calycis linearia. Capsula plana, cordata, valde emarginata.

Florens Junio communis in aquosis prope Grodnam.

Obs: In axillis foliorum observo fasciculum squamarum linearium albarum splendentium, forte folia minima insectis alterata. Supra enim in proximis axillis erumpunt fasciculi foliorum ejusdem formæ; loco radicum quæ nascuntur ex axillis inferioribus. In hac specie semper extremitas caulis sterilis, folia tantum exhibet fasciculatim approximata, angustiora; passim latiora invenio folia, et breviora, modo racemi multiflori, modi vix quinque floribus formati: specimen inveni pedunculo unifloro axilari. In nostris corolla plerumque alba, raro lineis roseis picta, nunquam cærulea, folia cultura evadunt succulenta falcata.

**68. Veronica scutellata var. Nana
caule ramoso.**

**Caulis vix quinque uncialis, basi tres ramos produ-
cens, erectus, folia approximata, racemi fo-
liis breviores. Folia inferiora basi attenuata,
lanceolata breviora.**

Florens Augusto in stagno sicco prope Grodnam.

69. *Veronica rotundifolia erecta.*

Radix crassa duorum policum ad nodos remotos radículas fasciculatim producens. **Caulis** bipedalis, fistulosus, ramosissimus, erectus, crassitudine unius policis. **Folia** ovato lanceolata, vix ferrata, crenulata, amplexicaulia, acuta longitudine trium policum, latitudine unius. **Racemi** axilares, foliis longiores uno ex quaque axila. **Pedicelli** erecti, vix bracteis longiores. **Flores** approxinati, seu sat denso racemo. **Corollæ** albo cæruleæ, parvæ, segmento uno angustiori. **Capsula** cordata, inflatis loculis, semina numerosa.

Veronica anagallis L. Florens Junio in aquosis prope Grodnam communis perennis.

Obs: Descripsi hanc speciem juxta specimina in nostris frequentiora; sed nobis exhibuit numerosas varietates quo ad habitum, & præcipua attributa. 1° Quo ad mensuram: inveni quadripedalem ramosissimam, sensimque descendendo ad specimina, vix palmaria, tamen perfecta. 2° Sæpe folia sunt ferrata, sæpius crenata, aut integerrima, passim colorata, rubescentia. 3° Nonnulla specimina, omnia folia

lanceolata cum racemis longis pedicellis nutantibus tenuissimis, sic igitur prope ad scutellatam attinentia. 4° Alia erecta amant proferre folia brevia, obtusa. 5° In nonnullis corollæ magnæ diametri quatuor linearum, segmentis ovatis, in aliis albæ, lineis roseis tinctæ. 6° In majoribus speciminibus ex una bractea sæpe duo nascuntur pedicelli.

70. Veronica longifolia repens.

Habitu convenit cum præcedenti, sufficienter distinguitur foliis rotundioribus, aut saltem obtusis, caule magis repente, vix pedali, racemis brevioribus. Floribus paucioribus, densioribus. Corollis majoribus cæruleis.

Veronica beccabunga L. In aquosis prope Gerdnam communis, Florens Majo perennis.

Obs: Varietas major pedalis, profert folia serrata; minor palmaris, facie vera simia samoli valerandi, dat folia angustiora, obtusa, integerrima. Radix funiculiformis, tenuis, stolonifera, sæpe quatuor policum longa, huc illuc caules producens, qui ipsimet basi radículas partiunt.

Flores

*Flores solitarii.*71. *Veronica hederæfolia* L.

Tres, aut quatuor caules palmares procumbentes. Folia radicalia, duo longe petiolata, succulenta, ovata, obtusa, folia inferiora opposita, petiolata, alia cordata, integra, alia trilobata, alia vix tridentata; superiora alterna, plurima quinque lobata, nonnulla trilobata, intermedio lobo in omnibus majori, omnia subhirsuta. Pedunculi uniflori, foliis longiores hirsuti. Corolla albo rubescens, duobus segmentis angustioribus minima. Capsula dydima capsulis rotundis. *Obs:* Specimina nostra Gallica majorem exhibent plantam color, corollæ. In Lituanisis modo albus modo roseus.

Grodnenſis Florens Aprili annua.

72. *Veronica longe pedunculata.*

Caules plurimi ex una radice repentes. Folia opposita, ovato crenulata, alia oblonga, alia rotundata, pedunculi foliis longiores, flores solitarii. Corolla pallide cærulea, tribus segmentis albis, quarto cæruleo, calycis segmenta corolla longiora. Capsula rotundata, semina octo.

Figura Oederi 449. bona cum charactere exhibet calycis foliola duo breviora, sicut constanter invenimus. Folia ramorum alterna in plurimis nostris speciminibus observanda. Cæterum multiformis hæc species, modo folia cordata, rotunda, vix crenata, modo ovata, folio in petiolum producto, modo folia lingulata, profunde dentata, plerumque floralia, angustiora, vix dentata; modo corolla cærulea, modo albescens.

Veronica agrestis L. communis in agris cultis circa Grodnam, florens Aprili annua.

73. *Veronica brevi pedunculata.*

Caulis semipedalis. Folia supra radicem plurima, caulina pauca, sessilia, ovata, subhirsuta, raris dentibus incisa. Superiora floralia, lanceolata. Pedunculi axilares, foliis breviores. Flores numerosi, corolla albo cærulescens calyce brevior, fructus calyx magnus pedunculo longior.

Veronica arvensis L. communis arvensis annua Grodnensis florens Majo.

74. *Veronica acinifolia.*

Caulis simplex, vix quadriuncialis, villosus. Folia inferiora petiolata, ovata, opposita, integerrima, sic tria paria cruciatim disposita, media pars caulis nuda; Folia intermedia sessilia, ovata, sed serrato crenata; superiora folia inte-

gerrima, lanceolata, alterna, omnia villosa. Pedunculi foliis duplo breviores. Flores pauci, calycis foliola villosa, inæqualia. Corolla alba parva: cæterum planta mollis aquosa.

Obs: Nullam speciem invenio, cui nostra rigoro-
se congruat: plurima exhibet attributa roma-
næ L. sed differt foliis villosis, caule brevior.
Vix tamen rigoroſe crederem speciem distin-
ctam: militat inter Romanam & agreſtem.

Florens Majo ſat frequens in arvis ſterilibus pro-
pe Grodnam annua.

75. Veronica quinqueſida.

Caules plurimi, erecti, palmares. Folia inferiora ovata, crenata, octo linearum lata, intermedia profunde in quinque laciniis diviſa, quaſi digi-
tata, lacinio intermedio latiori trifida, externis gradatim minoribus & anguſtioribus; ſuperio-
ra folia quadriſida, aut trifida, ſuprema ultima lineari lanceolata, cum minimis appendicibus lateralibus ad baſim, omnia villoſa. Pedunculi uniflori, axilares foliis longiores: calyx ma-
gnus villoſus. Corolla ſaturate cærulea, tu-
bo extus albo, intus viridi luteo. Capsula com-
planata, cordata, bilocularis, ſtilo perſiſtente,
loculis inflatis margine pilis rigidis munita, ſe-
mina plurima.

Obs: In plurimis speciminibus foliola duo calycis invenio trifida, trilobata; junior planta tamen florens vix quadriuncialis, postea elongatur: in juniore pedunculi foliis vix longiores.

Veronica triphyllos L. florens Aprili annua in arvis frequens Grodnensis.

76. *Veronica trifida*.

Facie convenit cum precedenti; sed brevior vix trium policum altitudine. Caulis erectus ramosus. Folia inferiora ovato lanceolata, integra, caulina, fissa, quasi digitata, segmenta tria angustiora, omnia subhirsuta, pilis vix oculo nudo visibilibus. Pedunculi foliis breviores: foliola calycis corolla longiora inæqualia, linearia. Corolla saturate cærulea, clausa, minima, vix granum mole æquans, tubo viridi. Capsula cordata, lata, glabra.

Obs: Quando corolla viget plerumque caulis vix policaris, tunc vere hirsuta pilis splendentibus, post casum corollarum inferiorum elongatur ad altitudinem trium policum.

Veronica verna L. communis in arvis prope Grodnam florens aprili annua.

*Stamina tria.*77. *Montia alsine facie.*

Caulis succulentus, triuncialis, ramosus. Folia opposita, petiolata, ovata aut obtuse lanceolata, succulenta. Flores racemosi infra suprema folia; pedunculi debiles, uniflori. Calyx bifidus. Corollæ albæ, parvæ, bilabiatae; segmentis quinque. Stamina tria, stili tres. Fructus, capsula trilocularis, semina tria.

Montia fontana L. Litvanica in pratis humidis
Sylvæ Bobrowszczyna, Varfaviensis.

*Stamina quatuor corolla quinquesida.*78. *Limosella plantaginis folio.*

Folia radicalia cespitosa, longe petiolata, angusto lanceolata, vel ovato lanceolata. Radix flageliformis novos cespites producens. Scapi uniflori foliis breviores. Calyx quinque dentatus. Corolla campaniformis, semi quinquesida, parva, alba, intus rubella: Segmentis acutis; uno minore. Stamina quatuor duobus brevioribus. Fructus: capsula rotunda. Semina innumera minima.

Limosella aquatica L. Grodnensis in pratis humidis Lososna. Florens Junio. Annua.

Corolla infundibuliformis, Stamina duo castrata, duo antherifera.

79. *Gratiola angustifolia.*

Caulis simplex, aut ramosus, pedalis, aut semipedalis, glaber, teres. Folia opposita, sessilia, lanceolata, serrata a medio, ad apicem; serratulis remotis. Flores axilares; pedunculi uniflori. Calyx videtur septem foliolis formatus, propter duas bracteas angustas, calyci subjectas. Corolla lutescens, elongata, tubo gracili quadrifida, segmento superiori, seu galea emarginata, unde quinquesida videtur: tribus aliis subrotundis. Stamina quatuor, duo castrata, seu absque antheris. Capsula turbinata, sulco notata, bilocularis.

Obs: Planta primi anni, exhibet radicem funiculiformem, nundum nodosam, caulem simplicem, folia plerumque integerrima: sequentibus annis, radicem dat nodosam, caules ramosos, folia serrata. Etiam inveni serrata folia a basi. Passim vidi quinque stamina, capsula modo quadri, modo bilocularis. Corolla sæpe rubro colore tineta in fauce. Cæterum affinis digitalibus fructu & corolla.

Gratiola officinalis L. florens Julio, semina matu-
ra Septembri, communis juxta ripas Fluvii
Niemen, duo milliaria a Grodna, & circa lacum
Jezior.

Corolla campanulata.

80. *Digitalis lutea major.*

Caulis simplex, bipedalis, raro tripedalis, subhir-
futus. Folia radicalia, cum lato petiolo folio-
so pedalia; caulina, subamplexi caulia, denta-
ta, ovato lanceolata. Flores spicati uno latere
dispositi, nutantes. Calyx hirsutus, profunde
quinquefidus; segmentis linearibus. Corolla
magna pollicaris, sublutea, extus villosa, supra
germen coarctata, curva exinde campanulata:
limbo irregulari, sub quinquefido, guttæ cro-
cæ, intus in corolla præsertim in facie infe-
riori. Stamina corolla breviora, basi contorta,
capsula ovata, bilocularis.

Obs: Olim Linnæus varietatem luteæ credidit, po-
stea separavit. Si varietas tantum? Quare tam
frequens in nostris regionibus, deficiente lutea,
quæ communis circa Lugdunum, absente am-
bigua.

Digitalis ambigua L. communis prope Grodnam
in omnibus sylvis, florens Junio, in Europa rara.

*Corolla Serrata.*81. *Euphrasia maculata.*

Caulis simplex, aut ramosus, palmaris. Folia brevissime petiolata, ovata, dentata, serrata; serratulis acutis. Flores subsessiles, solitarii, axillares. Corolla labiata, tubo luteo cylindrico; labium superius extus revolutum, bifidum, planum, lineis cæruleo violaceis pictum, inferius trifidum, quodque segmentum divisum, intermedio longiore. Faux macula lutea notata. Stamina flore breviora, antheræ inferiores altero lobo basi spinosæ, fructus linea exaratus bilocularis.

Obs: Variat figura foliorum, & flore; modo inveni foliis linearibus profunde serratis, modo vix serratis, hirsutis, aut glabris, lacinie corollæ barbæ plus, minusve sunt numerosæ. Passim luteo flore vix maculato reperitur; sed constantior est *Euphrasia minor Dillenii*, vix caulis triuncialis simplex, aut a radice divisus. Folia lanceolata, atro colore tincta, serratulis feta terminatis, segmenta calycis longiora, spinosa. Tubus albus corollæ utrumque labium cæruleum. Floret Septembri communis prope Grodnam in arvis & pascuis. Annua.

Euphrasia officinalis L. communis in pascuis prope Grodnam in monticulis juxta Niemen Fluvium, diu florens a Junio, ad finem Julii. **Annua.**

82. *Odontites rubra.*

Caulis pedalis, a medio ramosus, ramis axillaribus. Folia sessilia, lineari lanceolata, subhirsuta, serrata, serratulis brevibus, raris: Floralia minora, rubescentia. Flores axilares, spicati, uno latere versi breviter pedunculati. Corollæ rubræ, labium superius concavum, inferius profunde trifidum, segmentis divergentibus. antheræ didymæ, loculis sulcatis, fuscis, uno apice spina alba ornatis. Filamenta infra antheras villosa.

Obs: Sæpe inveni floribus carneis; caule, & foliis coloratis, nigro rubore; variat etiam plurimum magnitudine, modo palmaris, modo cubitalis; plerumque invenitur caule pedali. Cæterum pulchra planta, copia florum recreans oculos; mihi suspecta; ingrato sapore salivæ copiam adauget.

Euphrasia odontites L. communis in arvis prope Grodnam, Florens Junio, Julio, & Augusto. **Annua.**

*Corollæ Globosæ.*83. *Scrophularia alata.*

Radix longissima, medullosa, filamenta innumera emittens. **Caulis** quinque pedalis, superius rubescens, Angulis foliaceis, Ramosus. **Folia** ovato lanceolata, serrata, petiolis brevibus foliosis decurrentibus. **Racemi** terminantes ramos, & caulem. **Calyx** quinquefidus. **Corolla** subglobosa, resupinata: labii segmento intermedio interno: Labium superius intus, & extus atro purpureum. **Tubeus**, & reliqua segmenta viridi lutescentia: capsula bilocularis, ovato acuminata.

Scrophularia aquatica L. Florens Julio in aquosis prope Grodnam, communis herba amara fœtida.

84. *Scrophularia nodosa* L.

Radix nodosa, tortuosa, crassa, tuberculis onusta. **Caulis** bipedalis angulis obtusis. **Folia** petiolata, cordata, basi obliqua incisa. **Racemus** florum terminans caulem.

Obs: Corolla sat similis præcedenti. Duo filamenta curva, duo erecta, antheræ nigrescentes, squamula cordata atro purpurea, termina-

tur basi appendice anguloso, aglutinato laminæ internæ corollæ: Racemuli superiores alterni, inferiores oppositi. Inveni flores vix rubescentes, virides: foliorum dentes majores, quam in præcedenti.

Florens Junio communis: prope Grodnam Lofosne in sylvis diù floret.

Corollæ bilabiatae caulis squamosus.

85. *Lathrea Squamaria* L.

Radix crassa, ramosa, squamosa. Caulis pedalis, aquosus, mollis, curvatus crassitudine digiti. Folia nulla, quorum loco squamæ alternæ membranaceæ. Flores nutantes imbricati, spicati, quadraginti, & ultra secundum duos ordines parallelas, uno versu dispositi. Squamæ florales roseæ magnæ floribus oppositæ. Calyx campanulatus duobus segmentis superioribus majoribus. Corolla personata, bilabiata, labio superiore integro plicato, purpureo; inferiore tripartito albicante: Segmentis lateralibus minoribus, stilus curvus Stigmate cavo, Antheræ.

magnæ. Glandula depressa ad basim, suturæ germinis capsula unilocularis.

Obs: Faciem exhibet orobanches; unde placet phrasis casp. bauhini. Orobanche radice dentata major.

Florens Aprili prope Grodnam in Sylvis ultra Niemen Fluvium, ad radicem arborum in locis opacis, non floret quolibet anno.

86. Orobanche pubescens.

Radix crassa, carnosæ, stipulis onusta, parasita. Caulis simplex, pinguis, squamosus villosus. Folia vera nulla. Flores spicati, sessiles, concolores scapo, lutescentes. Calycis foliola quatuor; corolla magna immarcescens, ringens; galea bifida: barba trifida. Stamina 4. antheris coherentibus. Stigma obcordatum. Glandula sub basi germinis. Capsula unilocularis, bivalvis. Semina plurima minima.

Grodnensis, rara: in marginibus Sylvæ Volmeri, florens Majo. Caryophyllum olens. Est orobanche major L.

Corollæ personatæ, Flores bracteati,

MELAMPYRA LINNÆI.

Calyx quadrifidus. Corolla personata: labium superius compressum, margine replicato. Ca-

psula bilocularis, obliqua dehiscens: Semina duo gibba.

Communia attributa sequentibus speciebus. Radix ramosa, caulis ramosus. Folia opposita, sessilia, simplicia. Flores subspicati, terminales, Bracteæ foliis latiores.

87. *Melampyrum cristatum* L.

Caulis pedalis folia lanceolata, angusta. Spicæ quadratæ, bracteæ, cordatæ, compactæ, denticulatæ, in carinam plicatæ, imbricatæ. Corollæ tubus purpurescens, galea purpurea, aut alba, barba ex aurantio ruffa, tridentata.

In pascuis circa Grodnam Lososna florens Julio annua.

88. *Melampyrum purpurescens*.

Habitus præcedentis. Folia inferiora longissime lanceolata, integerrima; superiora basi dentata. Spicæ conicæ laxæ, bracteæ purpureæ, dentato setaceæ, seu dentibus longis, et angustis; galea exterius villosa, albo ferruginea: labium inferius ferrugineum. Faux flava, tres dentes in barba medio longiore.

Melampyrum arvense L. communis in Sylvis, & inter segetes prope Grodnam, florens Julio annua.

89. *Melampyrum cærulescens.*

Caulis cubitalis, ramosissimus. **Folia** latiora, ovato lanceolata. **Bracteæ** cordato lanceolatae, dentatae: dentibus, tenuissimo acumine, terminatis. **Flores** axilares, solitarii, uno versu dispositi. **Calyces** lanati. **Corollæ** flavæ labio inferiore, et tubi origine aurantii coloris. **Bracteæ** summitatum ramorum steriles, violaceæ, raro albæ.

Melampyrum nemorosum L. florens in Sylvis communis Julio, diu florens etiam Augusto annua.

90. *Melampyrum hastatum.*

Caulis debilis. **Folia** lanceolata, inferiora integra, media basi dentata. **Bracteæ** hastatae, hamis reflexis. **Flores** sessiles, uno latere versi, seu secundi conjugationibus remotis. **Corollæ** clausæ, tubus longus, gracilis, galea lutea; **Barbæ** eminentiæ, saturate flavæ.

Melampyrum pratense L. Communis in pascuis prope Grodnam florens Julio. Annua.

91. *Melampyrum hyans.*

Facies præcedentis. **Folia** integerrima, bracteæ lanceolatae integerrimæ: differt corollis brevioribus, flavis & hiantibus.

Melampyrum Sylvaticum L. communis in Sylvis
prope Grodnam, florens Julio. Annua.

Corolla labiata, calyx ventricosus.

92. Rhinanthus cristagalli L.

Caulis cubitalis, erectus, simplex, glaber splen-
dens. Folia sessilia, lanceolata, crenata, hirsu-
ta; superiora ferrata, crenulis, et serratulis
crebris. Floralia ovata, acuminata, ferrata, ser-
ratulis majoribus, spina terminatis. Flores a-
xilares, bracteis longiores; Uno sessili in qua-
que axila, duobus paribus remotis, termina-
libus aproximatis. Calyx ventricosus, com-
pressus, quatuor dentibus lateralibus, brevi-
bus, subvillosus, reticulato venosus, diapha-
nus. Corolla personata flava; labium superi-
us sæpe inferiori longius, cavum, obtusum,
bifidum, infra duo appendices violacei; labi-
um inferius trifidum segmento intermedio, la-
to emarginato. Capsula bilocularis, obtusa,
compressa.

Obs: Sat frequens varietas insignis: Caule striato,
rubefcente, ramosissimo a media parte caulis
pedalis. Floribus minoribus. Foliis vix lineæ

latitudinis serratis, subhirsutis. Videtur pedicularis major angustifolia ramosissima flore minore luteo, labello purpureo Dillenii Sinopsis.

Pag: 284. *Alæctorolophus* calycibus hirsutis Halleri, non mihi videtur species distincta; collatis plurimis speciminibus, duæ species Hallerianæ communibus attributis mihi adeo nexæ apparent, ut discrimen allatum non sufficiat pro characterè genuino.

Communis in pratis humidis prope Grodnam florens Junio, & Julio annua.

Corolla labiata calyx cristatus.

PEDICULARES LINNÆI.

Calyx quinquefidus. *Corolla* personata. *Capsula* bilocularis, mucronata, obliqua. *Semina* tunicata.

93. *Pedicularis Folioceterac.*

Caulis pedalis, & bipedalis. *Folia* radicalia sex, aut octo petiolata, semipinnatifida pinnulis basi coalitis, sub oppositis, dentatis, dentibus crenulato serratis. *Folia* caulina alterna, brevi petiolata, petiolo semiamplexicauli. *Floralia* sessilia,

sessilia, basi integerrima, superius crenata crenulis ferratis, concava; ovato lanceolata, alternâ approximata, quasi verticillata. Flores axilares, subsessiles, solitarii; Calyx campanulatus, subventricosus, segmentis quatuor, quinque, aut sex crenulatis, crenis ferratis, velut cristatis. Germen turbinatum; corolla ringens policaris: marcescens fulva, Florens sulphurei coloris; labium superius fornicatum erectum occultans stamina; labium inferius tripartitum alæ paulo longiores, & angustiores: barba, quæ est quasi semilunaris, margine macula rubra tincta: tubus supra calycem dilatatus calyce longior.

Obs: Sic sunt pleraque specimina. Inveni tamen quæ varietates exhibent, sic unum caule ramoso, tria erant folia verticillata in medio caulis, ex axila unius exurgebat ramus nudus, ferens, in summo folia, & flores, sed non erant tria sed duo opposita; sic tria paria florum, & foliorum, primo pare ab aliis remoto, passim invenio corollam vere hiantem, plerumque tamen clausam. Constanter nostra exhibet corollas albo luteas. Specimen inveni floribus plerisque alternis, remotis.

Florens Junio circo Grodnam copiose in aquosis
pratis locorum dictorum Lipsk Jeziory.

Herba fœtida mihi suspecta.

94. *Pedicularis palustris* L.

Caulis pedalis, erectus, ab imo ramosissimus, crassitudine digiti minimi: Ramis omnibus floralibus. Folia pinnata, pinnulis profunde dentatis. Flores axillares, pedunculati racemum foliosum, & floriferum constituunt. Calyces striati, striis granulatis, bifidi segmentis cristatis. Corolla purpurea, labium superius concavum, obtusum eomplanato nigrescens; labium inferius trifidum, Segmento intermedio obliquo angustiore. Capsula curva.

Communis prope Grodnam in pratis aquosis. Florens Junio Łososna diu florens. Fœtida.

95. *Pedicularis Sylvatica* L.

Caulis palmaris, simplex, & ramosus a basi: ramis procumbentibus. Folia pinnata pinnulis inæqualibus dentatis. Flores axillares, alterni, subsessiles, inferiores remoti. Calyces oblongi, angulati, læves quinquefidi; imo dente minimo, reliquis cristatis. Corollæ pallide purpu-

reæ longiores, ad faucem maculatæ: lobo intermedio, labii inferioris cordato.

Variat colore florum; modo exhibet purpureos; modo albescentes, plerumque albo purpureos. Florens Julio circa Grodnam in Æconomia Labno.

Corollæ ringentes calcaratæ.

ANTIRRHINUM LINNÆI.

Calyx quinquephyllus. Corolla personata, basi deorsum proeminens, nectarifera. Capsula bilocularis.

96. Antirrhium Linaria L.

Caules cubitales, plerumque plurimi, ad basim rubescentes, erecti, simplices, aut ramosi. Folia conferta, ascendentia, rubescentia, aut glauca, lineari lanceolata, glabra. Flores spicati, alterni imbricati, spicæ breves densæ terminantes. Bractææ lineares, corollis breviores. Calycis segmenta lanceolata, brevia, nervosa, acuta, tribus superioribus, paulo longioribus, duobus, lateralibus calcar corollæ recipientibus. Corolla personata, longo calcari donata, policaris, perpendicularis, margo faucis exhibet protu-

berantiam annularem crocei coloris: cæterum corolla sulphurei coloris.

Obs: Plurimum juxta varias stationes, variat *Linaria*. Inveni nanam vix palmarem, exhibentem tres flores alternos, loco spicæ terminantes. In hac omnia folia vere linearia, radix tuberosa succulenta. In herbario videre est specimen caule procumbente ramosissimum, omnibus foliis linearibus, floribus pallidioribus. Calcar modo rectum, modo curvum, in variis specimenibus observantur; passim etiam video radimentum quinti staminis. Numquam inveni monstrum celebre Linnæi peloriam, etiamsi sæpe inter mille specimina quæsierim: observavi passim rictum corollæ, adeo insectorum morfu deformatum, ut vix referre possem ad formam naturalem: etiam non raro tota spica sic deformata reperitur, ut corollæ exhibent formas foliorum villosorum corrugatorum: sicut specimina possideo, tum constanter latiora sunt caulina folia.

Diu florens ubique circa Grodnam a Junio ad finem Augusti. Perennis Planta acris amara.

97. *Antirrhinum breviflorum*.

Caulis pedalis, ramosus. Folia elliptica, obtuse

lanceolata, mollia. Flores sparsi, sessiles, subspicati. Calycis foliola subulata, corolla longiora. Corollæ purpureæ. Calcar brevissimum. Fructus: capsula caput vitulinum imitans, tria foramina.

Antirrhinum Oruntium L. Grodnensis rarior: florens Julio in arvis, annua.

98. **Antirrhinum rotundifolium.**

Caulis ramosus, procumbens. Folia villosa; inferiora opposita, ovata integerrima; superiora alterna, ovato lanceolata. Flores axilares: pedunculi uniflori, longi; tubus corollæ brevissimus: calcar brevius: labium superius atro purpureum, inferius lutescens.

Antirrhinum spurium L. nunquam inveni circa Grodnam collegi in arvis circa Varsaviam, florebat Julio, annua.

99. **Antirrhinum minus L.**

Caulis palmaris, a basi ramosus, ramis subdivisis, diffusis. Folia pleraque alterna, lanceolata, angusta, succulenta, obtusa. Pedunculi axilares, uniflori, calycis foliola inæqualia, obtusa. Corolla parva, albescens, violaceo colore: galea & nectario tinctis. Calcar corolla brevius cur-

vum. Capsula horizontalis duobus foraminibus versus apicem, dehiscens.

Obs: In meis speciminibus folia caulina sunt reflexa, ramea erecta, tinctura galeæ, et nectarii plus minusve violacea, sæpe cærulea. Non male in hac specie capsula squeueleton capitis vitulini representat. Communis in arvis prope Grodnam florens Julio. Jam hoc tempore capsulæ plurimæ semina matura exhibent: inveni adhuc florentem fine Augusti. Annua. Folia glutinosa.

Corolla calcarata, planta aquatica.

100. *Lintibularia major.*

Radix diaphana, capilacea, similis foliis. Caulis semipedalis, cinerescens, nudus, rubescens; præter squamam concavam sub racemo caulis: pars immersa, ramosa glaberrima. Folia immersa, pinnata pinnulis capilaceis: globuli diaphani, seu vesicæ ad divisionem pinnularum. Flores racemosi, racemo paucifloro quinque, aut sex. Pedunculi castanei; Bracteæ parvæ, lanceolatæ ad basim pedunculorum; foliola calycis duo inæqualia. Superius angustius, inferius latius brevius; Corollæ ringentes calca-

ratae, luteae, fauce maculis aurantiis tincta, capsula unilocularis.

Obs: Vesiculæ axillares separatæ natant perlucidæ. Non sunt sessiles in divisionibus pinularum, sed pediculatæ nutant, et oriuntur etiam ex pinnulis: Post illarum casum, filamenta foliorum videntur dentata; dentes isti erant pedicelli vesicularum. In juniore planta vix ramosa, paucae sunt vesiculæ, unde concludere est concessas has fuisse vesiculas natantes. 1° Pro sustentatione, & expansione foliolorum. 2° Forte aer contentus in cavitate, inservit ad propulsionem succi nutritii.

Utricularia vulgaris L. Communis in aquosis prope Grodnam præsertim in loco dicto Lososna florens Junio perennis.

FINIS

SECUNDÆ COLLECTIONIS.

CUI BONO.

LICEAT ad calcem hujus secundæ collectionis Floræ Litvanicæ, nonnullas objectiones jam allegatas evertere. Quidam nihil agentes, sed placide dormientes & digerentes, labores nostros viles reddere voluerunt. Quid cogitat iste advena, muscas colligit, vitro convexo examinat; herbas inutiles quærit, diu & attente perlustrat, in cartis agglutinat, desiccatur, & tanquam pretiosas custodit: Lapidem in campis radit, probat, & quod magis mirandum; ex his futilibus honorem expectat. O duri censores, quandonam tantum de cognitis judicabitis! Historiæ Naturalis elementa nondum olfacetis: jam

tamen cultores hujus amenæ scientiæ, sub incude dura censuræ mordacis premitis. Qui quæerunt muscas contemnitis; sed isti soli, colores in insectis invenerunt; unde purpura provenit! Isti soli pretiosa medicamenta detexerunt; Febris urens functiones animales, precipiti cursu, turbat: insecton unum supeditat auxilium, quo vesiculas excitando, oscillationes extus revocando, materia febrilis in cute attrahitur, quæ antea in cerebro translata, vitæ fontem perturbabat: Quinam igitur vesicatoria Medicis procurarunt! nonne contempti muscarum indagatores. Lapidum collectores contemnitis, sed quinam mirabile istud gluten pro edificiis invenerunt; seu quinam lapides calcarios ab aliis discreverunt! quinam gemmas corruscantes, vobis concesserunt! ipsimet tam neglecti lapidum collectores. Summus rerum dispositor nihil frustra

creavit. Plurima naturalia, propter ignorantiam nostram, inutilia judicantur, quæ suppressa in nostris oris damnum irreparabile adducerent. Viles plantæ tales apparent quarum relationes ignoramus, sed directe, aut indirecte omnia creata, utilia sunt homini. Talis herbula, quam contemnitis, nutrimentum supeditat insecto magis adhuc neglecto; sed istud nutrit avem pretiosam hominibus. Sic producta omnia natura non modo inter se innumeris relationibus coadunantur; sed quodque reagit super omnia, nullumque solitarie viget: Inde intricata, sed mirabilis catena involvitur. Ast quis poterit asserere tale productum, quod in statu præsentis scientiæ immediatam hominibus utilitatem non affert, in posterum prorsus inutile permanere.

Ante quadraginta annos Agaricus Brosfardi contemptus sedebat, & putrescebat arboribus aglutinatus. Com-

temptores Historiæ Naturalis Brosardum videntes diù Agaricum suum explorantem, cui bono dicebant? talis inquisitio, sed detecta mirabili proprietate hujus excrementi arborum, ut amant loqui, ignari profani: scilicet profistendis hæmoragiis lethalibus, muti evaserunt. Sylvæ nostræ Arnicam montanam copiose exhibent, nostrates vix uno ictu oculi hanc herbam inspexerunt; sed centies post clarissimum caulin cum fausto eventu contra febres malignas tentata in Nosocomio Regio; erit ne adhuc contemnenda. Azarum Europeum serpebat intactum in lucis; Inconcussis tamen, & numerosis observationibus demonstravimus, hanc tristem herbam, omnes proprietates possidere, quæ conceduntur ipecacuanæ; variisque modis adhibitam, tutius vomitum & catharsim excitare, quam decantata radix brasiliæ: specificumque, sicut ista, evadere in dissenteriiis, omnesque indica-

tiones adimplere quas vulgo practici tartaro emetico concedunt. In eodem Nosocomio convictos dimisimus Alumnos in radice Asari recentis, quæ est eminenter flagrans, simplicissima encheresi, egregium sudoriferum inveniri. Gratiola officinalis, olim apud observatores pretiosa, nunc fatali prædilectione erga exotica medicamenta, contempta, communis tamen in nostris pratis, centies adæquata dosi administrata, gravissimos morbos chronicos post leves sed copiosas evacuationes alvinas profligavit. Sambucus simili fato hodie neglectus, quasnam indicationes therapeuticas, bene tractatus adimplere non potest? In cortice, & turionibus invenimus sicut antiqui lene, & efficax catharticum; in floribus diaphoriticum ægregium contra erisipelata, seu rosam Lituanorum specificum; in baccis rite præparatis, efficax auxilium contra morbos inflammatorios, pleuritidem &c. Sed

sequendo observationes nostras, fat
mirari non potuimus, quare Medici
fere semper exoticas plantas expostu-
lant pro evacuationibus obtinendis,
quando eas facilius, & tutius obtinere
possunt, plantas indigenas prescriben-
do. Rhamni cathartici baccae pluries
a sydenhamio & aliis decantatae, raro
in formulis consignantur: Attamen
solae in ossa deglutitae, nullo tormine
excitato, affectus rebelliores cuta-
neos, scilicet herpes, scabiem eradi-
cant, prescripta ante purgationem,
copiosa ptisana radicis astragali glycy-
riscos. Plurimae crescunt quolibet anno
aliae species quae tutius, & juxta om-
nes gradus desiderandos, vomitum &
diarhaeas artificiales excitare valent:
sed quoniam ex practicis tentarunt illas,
quis scit v.g. Baccas evonimi Europaei
praetiosissima evadere posse medica-
menta cathartica. Quis in Euphorbia
helioscopia purgans policrestum seu

juxta omnes gradus operans detegere poterit, quis in gramine vulgatissimo in Lituania, extractum mannæ emulum, lene eccoprocticum, incolis nostris concedet; quis fennæ congenerem in una papilionacea indigena, & post Gesnerum in eupatorio cannabino, emeticum & laxans egregia, demonstravit? Iste precise Botanicus quem contemnitis. Quis in Daphne mezereo efficacissimum vesicatorium egregium adjuvans pro debellandis, aut mitigandis morbis a serosa colluvie, plurimis inconcussis observationibus stabilivit, non hi certè qui botanicos tanquam infantes perpetuo crepundia tractantes pingunt, sed ut hi superbi detrectatores in posterum muti maneant, unam aut alteram indicationem generalem therapeuticam adhuc tangere lubet pro evincenda utilitate botanicæ, cuique regioni adaptatæ.

Nonnullas exposui proprietates plantarum evidenti effectu operantium, scilicet evacuantium; Lubet quasdam designare ex nostris, occultius sed æque tuto agentes. Guaiacum celebre pro curatione Syphilitidis desideratur in nostris arvis, sed nonne congenerem speciem invenire possumus, dent practici decoctum saturatum xanthii strumarii, prorsus neglecti, stupendos effectus observabunt pro deterfione ulcerum venereorum; Diu medici specificum in rumatismo petierunt, duas nostras plantas eligant; scilicet intus, foliorum decoctum, aut extractum saponariæ, quod verus est sapo vegetabilis, prescribant, Extusque folia sambuci in ænea paropsi emolita, applicent, super membra dolentia; hæc methodus observetur spatio duarum septimanarum, tunc contemnant has plantas, si possunt. Sed ad alias properamus: Valeriana Sylvestris, veræ botanicæ, post

Gesne-

Gesnerum, parentem Fabium columnam
epilepsia diu vexatum olim sanavit.
Diu practici hanc proprietatem Valeri-
anæ, dubiam reddiderunt, hanc ta-
men confirmarunt novissime botanici.
Scopolius vir ingenuus, Linnæi si-
quis in Historia Naturali, legitimus
Succesor, inconcussam observationem
propoluit: illius vestigia sequens, sæpe
valerianam in convulsivis morbis pre-
scripsimus; inter plurimos faustos e-
ventus, liceat unum in re gravissimi
momenti pro roboratione nostræ thes-
is afferre. Puella 18 annorum a plurimis
annis, epilepsia laborabat; in primis
rariores erant paroxysmi, sed in ultimo
anno 1779 tam frequentes, ut bis qua-
que die convellebatur: cæterum robu-
sta, menstruata erat: cauterium aperu-
imus, præter hoc auxilium nihil pre-
scripsimus, nisi tres scrupulos pulveris
radicis Valerianæ; sensim dosim adau-
gendo sub fine tractationis dragmas

quatuor de die deglutiebat, præter ptisanam, sat saturam ejusdem radicis, quam tota die bibebat. A secunda septimana unum tantum paroxysmum experta est, tertia nullum; per tres Menses servavimus illam in Nosocomio, nec umbra spasmi, observationi attentæ, apparuit: ab hoc tempore sana vivit, Similem sequendo methodum; unus ex nostris alumnis in districtu Breſcienſi sanavit epilepticum. Nunc dicant malevoli cui bono indagatio herbarum, sed ultra progrediamur. Tempore vernali in lituania quolibet fere anno, morbus gravissimus evolvitur; Scilicet ardens febris, his precipuis Symptomatibus stipata; cutis urens, sicca, lingua rubra, sicca, sitis intensa, inextincta, pulsus celer, subdurus, anxietates; die tertia supervenit plerumque delirium, cæterum nulla signa cacochimiæ seu saburæ in primis viis, siccitas oris, & cutis viget pertinaci-

ter usque ad duodecimum diem; purgationibus, & emetico certe exasperantur omnia symptomata. non æquo passu progreditur ista febris; vix de mane pulsus frequentior, vesperi evidens adest exacerbatio, venæ sectiones raro sublevant, sed vehementer appetunt ægrotantes acida, avide succum berberidis, vaccinii oxycocci, myrtilorum bibunt. His solis prescriptis, enematribus bis de die repetitis, tuto omnes sanantur: pro refrenando delirio applicatio hirudionum mirum juvat: in omnibus decima tertia, mador cutis, sudor; decima quarta, & decima quinta diarrhæa biliosa supervenerunt. In febribus intermittentibus, vernali præsertim tempore, quolibet anno plus minusve in Lituania epidemicis: solus necortex peruvianus, his præsertim temporibus tam prætiosus, sæpiusque adulteratus, solus ne inquam & unus cu-

rationem hujus febris adimplere poterit, credant, qui tantum medicamenta auro comparanda cognoscunt, nos autem pauperum patroni, centies experti fuimus in his morbis, vires plurimarum plantarum ubique crescentium. Huc veniunt arnicæ montanæ flores, chamomillæ, gentianæ amaræ, cruciata, & centaurium; vigente morbo has amaras concedimus, alternatim cum aromaticis amaris, scilicet chamomilla; post septem toleratos paroxysmos decoctum, & pulverem corticis salicum sicut corticem peruvianum prescripsimus, applicato vesicante, in corpore scilicet pulsatilla patente: Hæc topica a rusticis accepimus, tutaque semper invenimus. Audacius adhuc sanatas pluries vidimus febres intermittentes tertianas; post toleratos aliquos paroxysmos, stupendam dosem pulveris tabaci usualis in aqua frumenti diluunt, & deglutiunt; vomitus crebri superveniunt,

raroque post hos toleratos, iterum revertuntur paroxysmi. Alii simpliciore methodo has febres profligant, vidi unum qui post tertium paroxysmum, una integra septimana nihil ultra deglutivit nisi aquam addita pauca dosi spiritus frumenti; sic sanus evasit, & citius floridus apparuit, quam alii, methodo medica, tractati. Tales eventus non frustra offero Medicis meditabundis; erunt ni fallor semina pretiosissimarum conclusionum. Erigeron canadense, advena planta, nunc ubique in Litvaniæ campis communissima, sensationem menthæ pipiritæ, Anglorum, excitat, seu refrigerium ethæris cum acedine lævi mixtum, quam belle, vim debilis ventriculi reintegrat! quam cito bilem refrenat! mucum pituitosum in primis viis eliminat, appetitum acuit! spasmos profligat: has omnes novas proprietates plantarum contemtores scientiæ non invenerunt. Sed

his missis propellemus aliis armis censuram adversariorum. Non tantum plantarum inquisitor, suis herbis homines sanare poterit, sed ultra progredietur, nonne annonæ tempore solus ignotos thesauros aperire poterit! Principia nutritiva, summus rerum dispensator in toto regno animali, & vegetabili, prodiga manu sparsit, nulla forte est herba etiam alias nobis venenosa, quæ organicas particulas, seu nutritivas non contineat: Conium maculatum, solana pleræque, quæ certa dosi homines enecant, gratum crucis suis pabulum præbent, mucus nutritius, qui solus est alibilis in natura, ubique in omnibus plantis reperitur, & analisi, aut effectu demonstratur, sed non in quaque specie solitarius, aut æquali dosi invenitur; in plurimis cum aliis principiis associatur, modo cum amaro, modo cum acri, modo cum aromatico, modo cum austero, modo cum acido,

In non paucis duræ contexturæ, terre-
stre principium dominatur, parceque
inter particulas siccas stagnat mucus
alimentaris. Qui igitur vult determi-
nare, quænam species suppeditant
purum alimentum, aut qualitatibus
noxiiis mixtum, has omnes rite cogno-
scere & attributis constantibus desi-
gnare debet: hoc peracto, pericula va-
ria tuto tentabit pro determinatione
qualitatum, aliter enim simplici enar-
ratione usus peracta, non stabilita qua-
que specie, successores talis inquisito-
ris, quomodo poterunt scire de qua spe-
cie voluerit loqui. Antiqui botanici
forte melius cognoscebant plantarum
& animalium proprietates; certe innu-
meras observationes circa naturalia
peregerunt, sed nulla adæquata addi-
ta cuique speciei descriptione, recen-
tiores vix potuerunt certo determinare
aliquas species horum authorum: igi-
tur hac negligentia inutiles reddide-

runt innumeras assertiones circa vires plantarum. Qui igitur utiliter pro patria vult in Historia naturali laborare, primo colligat omnia producta, hæc disponat methodo simplici, & facili; quamque speciem describat breviter, tali modo tamen ut supposito determinato numero omnium specierum spontanearum, descriptio soli speciei nominatae, conveniat, seu collectionem attributorum in tali tantum specie observandorum representet. Hoc solo opere peracto, talis homo non erit negligendus. Nam etiamsi tantum inventarium divitiarum datæ regionis perageret, rite tali arte determinando species ut in posterum illius successores recognoscerent: Æque utilis erit ac geometra, qui proprietates angulorum, & curvarum stabiliendo, portam tamen, nihil ultra agendo, aperit scientiarum, Astronomiæ, Mechanicæ, Opticæ &c. Sed si post enucleationem cujusque speciei, collector noster de

monstrat (in sua patria) usus harum plantarum, tum æconomicos, tum medicinales; certe plus æstimandus erit, quam si tantum botanice species determinavit. Huc veniunt innumerae inquisitiones, unius hominis vires superantes, nam exponere deberet geographicam physicam, æconomiam naturæ, æconomiae rusticæ objecta. 1° Quomodo botanice geographicam physicam illustrare poterit, nonne plantarum inquisitor stationes, cujusque speciei debet annotare? nonne quæque planta sibi solum proprium, situmque eligit! aliae sylvas umbrosas amant, aliae paludes, aliae aquas fontanas, aliae fluvios, aliae inveniuntur in arena, aliae humum elaboratum, aliae saxa, rupes, aliae cretam argillam quæerunt: plurimæ depressa loca amant, aliae excelsiora. Qui igitur has omnes observationes colligit, nonne rudimenta physicae geographiae tenet; præterea plantæ non co-

dem tempore vigent, musci evolvuntur plurimi, hieme rigidissima vigente: nonnullæ cito florent primo flatu favente Zephiri: aliæ colorem adauctum expectant: sic toto anno, in quolibet climate, natura evolvit dona sua. **Cer-**
tæ species, a boreali circulo ad æquatorem indifferentes vivunt, plurimæ determinatum quemdam caloris, aut frigoris exigunt gradum, unde cuique regioni plantæ speciales observantur.

2° Plantarum inquisitor æconomiae naturæ solus misteria aperire poterit, solusque, curiosissima intricatissimaque problemata solveere poterit: quare arena mobilissima, solida evadit in Litvania, impetuique ventorum resistit! Quare antiqui paludes olim profundas aquas foventes, nunc sunt prata lætissima, quare in plurimis vacillet, trematque terra calcata: quomodo aviculæ hieme se viente nutrimentum in solo ferreo inveniunt! quare splendent

in Sylvis innumeræ baccae gelui resistentes: quare plurimæ plantæ vivaces conservant folia tota Hieme. has questiones soli botanici enodabunt, hisque, & aliis evolutis nostri Litvani æconomiam naturæ cognoscentes, ubique, & omni tempore innumera bona fundentem Deum adorabunt. 3° Solus plantarum collector, dummodo sit meditabundus, nova phisicæ asserta concedere poterit; jam phisiologi pro explicatione phænomenorum æconomiae animalis, instabilitatem mechanicarum Legum demonstrarunt. = Principium vitale pro evolutione, & actione organorum, irritabilitatem, instinctum in animalibus invenerunt, & innumeris observationibus stabiliverunt: pauci hæc principia Æconomiae vegetabili ritè applicarunt. Attamen æque phænomena legibus mechanices in plantis adversantur. Dicant mihi mechanici; quomodo juxta leges

fuas, chenopodii stamina, leviter acuta, vibrant rapide ad latera, se curvant pluribus vicibus, pollenque in oculis observatoris ejaculant: dicant quomodo in caldario meo plurimæ species ramos ad fenestras inclinant, dirigunt, porta magna in opposito aperta (sed propter conclave vicinum) lucem non fundente; Afferem de primo prope fenestram, adhuc magis plantæ meæ inclinant ramos pro luce obtinenda: Dicant mihi mechanici, quare radices plantarum quæerunt terram cuique speciei congruam! Parent scrinia variarum formarum, ponant in variis angulis varias terras: post breve tempus tollant asses, videbunt omnes radices, terram quam planta amat, occupantes, aliis terris prorsus neglectis. Dicant mihi mechanici quare volubiles eligunt fulcra specialiora: sit convolvulus, removeatur fulcrum.

in caldario clauso, nullus flatus dirigit plantam, attamen semper a nativitate dirigitur ad fulcrum vicinum, sensimque repit usquequo occupaverit, illud seca fulcrum supra primam evolutionem, fige in terram aliud fulcrum in loco opposito, convolvulus derelinquit primam directionem, citoque se inclinatur versus novum fulcimen. Vigetis renova experimentum, tot erunt mutationes in directione, quot nova apponentur fulcimina. Quare Oxalis corniculata, & Acetofella juxta varias tempestates erigit, plicat folia? Quare non tactæ, manu electrifato, deprimit illa, & explodit semina. Dicant mihi mechanici quomodo mechanice motum spontaneum plurimarum specierum præsertim stoloniferarum, & bulbosarum enucleare poterunt! sit Fragaria pro exemplo stoloniferarum. Pone varias terras in figulinis capsulis. Dicant mihi mechanici quare transe-

undo super arenam, & cretam, stolon-
es nunquam radículas promunt! sed
alternatim in humo plenis scriniolis
copiose emittunt. Sit Tulipa, viderunt
ne ex puncto mortuæ Matris, nascent-
es Filias proximo anno. Quare sem-
per ad pedis distantiam erumpunt Tu-
lipæ novæ? Quomodo heliantus tube-
rosus, solanum esculentum, filipendu-
la, ranunculus ficaria multiplicantur,
quomodo serpunt longe a Matre tube-
ra harum specierum; qui machinas in
plantis tantum inveniunt certe expli-
care non poterunt copiosum fluxum
liquorum e vulneribus arborum, ma-
nantium; contrarius, & oppositus
semper mihi legibus mechanicis appa-
ruit. Sint tubi capillares in plantis,
concedo; sed lentissimè fluit liquor ex
talium tubulorum lumine. Si præter
capillaria in arboribus, non admittis
vim irritabilitatis in fibris, quomodo
fluxum celerem liquoris concipere po-
teritis. Variæ species plantarum ac-

curate in horto juxta datas lineas se-
minentur? sint lineæ plumbis rigoroſe
determinatæ, videbitis Mechanici quot
plantæ iſtæ ſecundo anno aberrave-
rint a linea ſed ut curioſior ſit obſer-
vatio, ſint ſatæ inter terras diverſas
tunc lepide plantæ veſtræ errabunt
relative ad guſtum innatum pro qua-
que terra. Hæc & plurima alia phæ-
nomena quæ obſervationibus experi-
mentisque accuratis occupavimus, in
poſterum tria nova dogmata ſtabi-
lient, ſcilicet. 1° Irritabilitatem fibra-
rum plantarum, & variorum organo-
rum. 2° Motum verè ſpontaneum re-
lativum neceſſitati, guſtui cujuſque
plantæ. 3° In plurimis motum verè
translationis non evidentem ſicut in
animalibus ſed æque realem.

157
[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

157

Gilibert, Jean Emmanuel, 1741-1814

Flora Lithuanica inchoata Seu Enumeratio Plantarumm Labiatae & Ringentes

Bd.: 2

Grodnae 1781

Phyt. 932 b-1/3

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10304309-2